

Judikatūras krājums

TIESAS ATZINUMS (Tiesas plēnums)
2014. gada 18. decembrī

Satura rādītājs

I –	Lūgums sniegt atzinumu	4
II –	Institucionālais ietvars un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija	5
	A – Eiropas Padome	5
	B – Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija	6
	1. ECPAK I sadaļa “Tiesības un brīvības” un tās materiāltiesiskās normas	6
	2. ECPAK II sadaļa un kontroles mehānismi	7
	a) ECT	7
	b) Ministru komitejas darbība, īstenojot savas ECT spriedumu izpildes uzraudzības pilnvaras	8
	3. ECPAK III sadaļa “Dažādi nosacījumi”	8
	4. ECPAK protokoli	9
III –	Attiecības starp Savienību un ECPAK	9
IV –	Pievienšanās process	11
V –	Nolīguma projekts	12
	A – Noteikumi, kas regulē pašu pievienošanos	12
	B – Citi noteikumi	13
VI –	Komisijas izteiktie vērtējumi tās lūgumā sniegt atzinumu	16
	A – Par pieņemamību	16
	B – Par lietas būtību	16
	1. LES 8. protokola 1. panta a) punkts	16
	2. LES 8. protokola 1. panta b) punkts	17

3. LES 6. panta 2. punkta otrais teikums un LES 8. protokola 2. panta pirmais teikums ...	18
4. LES 8. protokola 1. panta b) punkts un 2. panta pirmais teikums	18
5. LES 8. protokola 2. panta otrais teikums	22
6. LES 8. protokola 3. pants	22
VII – Tiesā iesniegto galveno apsvērumu kopsavilkums	22
A – Par lūguma sniegt atzinumu pieņemamību	23
B – Par lietas būtību	24
1. LES 8. protokola 1. panta a) punkts	24
2. LES 8. protokola 1. panta b) punkts	24
3. LES 6. panta 2. punkts un LES 8. protokola 2. panta pirmais teikums	25
4. LES 8. protokola 1. panta b) punkts un 2. panta pirmais teikums	25
5. LES 8. protokola 2. panta otrais teikums	28
6. LES 8. protokola 3. pants	28
VIII – Tiesas viedoklis	29
A – Par pieņemamību	29
B – Par lietas būtību	29
1. Ievada apsvērumi	29
2. Par paredzētā nolīguma saderību ar Savienības primārajām tiesībām	31
a) Par Savienības tiesību sistēmas īpašajām iezīmēm un autonomiju	32
b) Par LESD 344. pantu	34
c) Par līdzatbildētāja mehānismu	35
d) Par Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūru	37
e) Par Savienības tiesību sistēmas īpašajām iezīmēm attiecībā uz pārbaudi tiesā KĀDP jomā	38

Atzinums, kas sniegts saskaņā ar LESD 218. panta 11. punktu — Starptautiska nolīguma projekts — Eiropas Savienības pievienošanās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai — Minētā projekta saderība ar LES un LESD

Atzinuma tiesvedība 2/13

par lūgumu sniegt atzinumu saskaņā ar LESD 218. panta 11. punktu, kuru 2013. gada 4. jūlijā iesniedza Eiropas Komisija.

TIESA (Tiesas plēnums)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], priekšsēdētāja vietnieks K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], palātu priekšsēdētāji A. Ticano [*A. Tizzano*] (referents), R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], K. Vajda [*C. Vajda*] un S. Rodins [*S. Rodin*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], E. Levits, A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], K. Toadere [*C. Toader*], M. Safjans [*M. Safjan*], D. Švābi [*D. Šváby*], M. Bergere [*M. Berger*], A. Prehala [*A. Prechal*], E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*], K.G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*], Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*] un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāri A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*] un M. A. Godisārs [*M.-A. Gaudissart*], nodaļas vadītājs, ņemot vērā rakstveida procesu un 2014. gada 5. un 6. maija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- Eiropas Komisijas vārdā – *L. Romero Requena, H. Krämer, C. Ladenburger* un *B. Smulders*, pārstāvji,
- Beļģijas valdības vārdā – *M. Jacobs* un *C. Pochet*, pārstāves,
- Bulgārijas valdības vārdā – *E. Petranova* un *D. Drambozova*, pārstāves,
- Čehijas valdības vārdā – *M. Smolek* un *E. Ruffer*, kā arī *J. Králová*, pārstāvji,
- Dānijas valdības vārdā – *C. Thorning* un *M. Wolff*, pārstāvji,
- Vācijas valdības vārdā – *T. Henze* un *J. Kemper*, pārstāvji,
- Igaunijas valdības vārdā – *K. Kraavi-Käerdi*, pārstāve,
- Īrijas vārdā – *E. Creedon, A. Joyce* un *E. McPhillips*, pārstāvji, kuriem palīdz *E. Regan, SC*, un *C. Toland, BL*, kā arī *C. Daly, Advisory Council*,
- Grieķijas valdības vārdā – *A. Samoni-Rantou* un *E.-M. Mamouna*, kā arī *K. Boskovits*, pārstāvji,
- Spānijas valdības vārdā – *M. A. Sampol Pucurull* un *N. Díaz Abad*, pārstāvji,
- Francijas valdības vārdā – *E. Belliard* un *N. Rouam*, kā arī *G. de Bergues* un *D. Colas*, pārstāvji,
- Itālijas valdības vārdā – *G. Albenzio, avvocato dello Stato*,
- Kipras valdības vārdā – *K. Lykourgos, K. Kompos* un *N. Kyriakou*, pārstāvji,
- Latvijas valdības vārdā – *I. Kalniņš* un *D. Pelše*, pārstāvji,
- Lietuvas valdības vārdā – *D. Kriauciūnas*, kā arī *R. Krasuckaitė* un *A. Svinkūnaitė*, pārstāvji,

- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, pārstāvis,
- Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *J. Langer*, pārstāvji,
- Austrijas valdības vārdā – *A. Posch* un *C. Pesendorfer*, pārstāvji,
- Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *M. L. Duarte*, pārstāvji,
- Rumānijas valdības vārdā – *R. H. Radu* un *V. Angelescu*, kā arī *A.-G. Văcaru*, pārstāvji,
- Slovākijas valdības vārdā – *B. Ricziová*, pārstāve,
- Somijas valdības vārdā – *J. Heliskoski* un *H. Leppo*, pārstāvji,
- Zviedrijas valdības vārdā – *A. Falk* un *M. Rhodin*, pārstāvji,
- Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *S. Behzadi-Spencer*, pārstāve, kurai palīdz *D. Beard*, QC,
- Eiropas Parlamenta vārdā – *R. Passos* un *P. Schonard*, kā arī *E. Waldherr*, pārstāvji,
- Eiropas Savienības Padomes vārdā – *H. Legal* un *F. Naert*, kā arī *T. Blanchet* un *P. Plaza García*, pārstāvji,

uzklausījusi ģenerālvokāti,

sniedz šo atzinumu.

Atzinums

I – Lūgums sniegt atzinumu

1. Lūgums sniegt atzinumu, kuru Eiropas Savienības Tiesai ir iesniegusi Komisija, ir formulēts šādi:

“Vai Nolīguma par Eiropas Savienības pievienošanos [Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītajai] Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai [turpmāk tekstā – “ECPAK”] projekts ir saderīgs ar Līgumiem?”

2. Komisija kā sava lūguma pielikumus Tiesai ir nosūtījusi:

- pārstrādāto Nolīguma par Eiropas Savienības pievienošanos Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai projektu (turpmāk tekstā – “nolīguma projekts”);
- Eiropas Savienības deklarācijas, kas izdarāma, parakstot Pievienošanās nolīgumu, projektu (turpmāk tekstā – “deklarācijas projekts”);
- Noteikuma, kas pievienojams Ministru komitejas Noteikumiem par spriedumu un mierizlīgumu noteikumu izpildes uzraudzību lietās, kurās puse ir Eiropas Savienība, projektu (turpmāk tekstā – “18. noteikuma projekts”);
- Saprāšanās memoranda starp Eiropas Savienību un X [valsti, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts] projektu, un

— Paskaidrojošā ziņojuma par Nolīgumu par Eiropas Savienības pievienošanas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai projektu (turpmāk tekstā – “paskaidrojošā ziņojuma projekts” un ar pārējiem iepriekš minētajiem instrumentiem – “pievienošanās instrumentu projekti” vai “paredzētais nolīgums”).

II – Institucionālais ietvars un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija

A – Eiropas Padome

3. Ar starptautisku nolīgumu, kas parakstīts Londonā 1949. gada 5. maijā un stājies spēkā 1949. gada 3. augustā (turpmāk tekstā – “Eiropas Padomes Statūti”), grupa desmit Eiropas valstu sastāvā izveidoja Eiropas Padomi, lai panāktu lielāku vienotību starp tās locekļiem to ideālu un principu nodrošināšanai un īstenošanai, kuri veido to kopējo mantojumu un veicina to ekonomisko un sociālo progresu Eiropā. Šobrīd Eiropas Padomes locekles ir 47 Eiropas valstis, tostarp 28 Eiropas Savienības dalībvalstis (turpmāk tekstā – “dalībvalstis”).
4. Atbilstoši minētajiem statūtiem Eiropas Padomes struktūras ir Valdību pārstāvju komiteja (turpmāk tekstā – “Ministru komiteja”) un Konsultatīvā asambleja (turpmāk tekstā – “Asambleja”), kuras apkalpo Eiropas Padomes sekretariāts.
5. Ministru komitejā saskaņā ar Eiropas Padomes Statūtu 14. pantu ietilpst pa vienam pārstāvim no katra locekļa, un katram pārstāvim ir viena balss.
6. Saskaņā ar Eiropas Padomes Statūtu 15. panta a) punktu “Ministru komiteja pēc [Asamblejas] rekomendācijas vai pēc savas iniciatīvas apspriež darbības, kuras ir nepieciešamas Eiropas Padomes izvirzītā mērķa sasniegšanai, arī konvenciju vai līgumu slēgšanu un valdību akceptu kopīgai politikai attiecībā uz konkrētiem jautājumiem. [..]” Šī paša panta b) punkta pirmajā teikumā ir precizēts, ka “attiecīgos gadījumos [Ministru komitejas] lēmumi var būt izteikti kā rekomendācijas [..] valdībām”.
7. Eiropas Padomes Statūtu 20. pantā ir noteikts vajadzīgais kvorums Ministru komitejas lēmumu pieņemšanai. Tas ir šāds:
 - “a) Ministru komitejas rezolūcijām attiecībā uz šādiem svarīgiem jautājumiem:
 - i) 15. panta b) punktā minētās rekomendācijas;

[..]

 - v) [..] 15. [un] 20. [..] panta grozījumi[..];
 - vi) jebkuri citi jautājumi, kurus izlemj Komiteja, pieņemot rezolūciju, kā tas norādīts zemāk minētajā d) punktā, jābūt pieņemtām vienbalsīgi, ņemot vērā to svarīgumu,

tām nepieciešams visu balsošanā piedalījušos pārstāvju vienbalsīgs akcepts un Komitejā esošo valstu pārstāvju vairākuma klātbūtne.

[..]

 - d) Visu pārējo Komitejas rezolūciju pieņemšanai [..] nepieciešams divu trešdaļu balsošanā piedalījušos pārstāvju akcepts un Komitejā esošo valstu pārstāvju vairākuma klātbūtne.”

8. Atbilstoši šo statūtu 25. pantam Asamblejas sastāvā ir katra Eiropas Padomes locekļa pārstāvji, kurus ievēlējuši to parlamenti no šo parlamentu deputātu vidus un kuri ir iecelti no šo parlamentu deputātu vidus tādā veidā, kā to ir nolēmuši paši parlamenti. Katram loceklim ir minēto statūtu 26. pantā paredzēts pārstāvju skaits. Lielākais pārstāvju skaits ir 18.

B – Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija

9. ECPAK ir Eiropas Padomes ietvaros noslēgts starptautisks daudzpusējs nolīgums, kas stājies spēkā 1953. gada 3. septembrī. Visi Eiropas Padomes locekļi ir šīs konvencijas līgumslēdzējas puses (turpmāk tekstā – “līgumslēdzējas puses”).

10. ECPAK ir trīs sadaļas.

1. 1. ECPAK I sadaļa “Tiesības un brīvības” un tās materiāltiesiskās normas

11. ECPAK I sadaļā ir definētas tiesības un brīvības, kuras līgumslēdzējas puses saskaņā ar ECPAK 1. pantu “nodrošina ikvienam, kas atrodas to jurisdikcijā”. Attiecībā uz šo pienākumu nav paredzētas nekādas atkāpes, izņemot šīs pašas konvencijas 15. pantā paredzēto, proti, “kara vai kāda cita ārkārtēja sabiedriskā stāvokļa gadījumā, kas apdraud nācijas dzīvi”. It īpaši nevienā gadījumā nevar atkāpties no pienākumiem, kuri norādīti ECPAK 2. pantā (tiesības uz dzīvību, izņemot dzīvības atņemšanu spēka pielietošanas rezultātā, nepārsniedzot nepieciešamības robežas), 3. pantā (spīdzināšanas aizliegums), 4. panta 1. punktā (verdzības aizliegums) un 7. pantā (nulla poena sine lege).

12. ECTK 6. pantā “Tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu” ir paredzēts:

“1. Ikvienam ir tiesības, nosakot civilo tiesību un pienākumu vai viņam izvirzītās apsūdzības pamatotību, uz taisnīgu un atklātu lietas savlaicīgu izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā likumā noteiktā tiesā. Tiesas spriedumu jādara publiski zināmu, taču preses un publikas klātbūtne procesā var tikt pilnībā vai daļēji aizliegta morālu apsvērumu, sabiedriskās kārtības vai valsts drošības interesēs tādā demokrātiskā sabiedrībā, kur to prasa nepilngadīgo intereses vai procesa dalībnieku privātās dzīves drošība, vai arī tajā apmērā, kuru tiesa uzskata par absolūti nepieciešamu īpašos apstākļos, kad atklātība apdraudētu justīcijas intereses.

2. Ikviens, kas tiek apsūdzēts kriminālnoziedzumā, tiek uzskatīts par nevainīgu, kamēr viņa vaina netiek pierādīta saskaņā ar likumu.

3. Ikvienam, kas tiek apsūdzēts kriminālnoziedzumā, ir sekojošas minimālās tiesības:

- a) tikt nekavējoties informētam, viņam saprotamā valodā un detalizēti, par viņam izvirzītās apsūdzības raksturu un iemeslu;
- b) uz attiecīgu laiku un līdzekļiem, lai sagatavotu savu aizstāvību;
- c) aizstāvēt sevi pašam vai ar paša izvēlētu juridisku palīdzību, vai, ja trūkst līdzekļu, lai algotu šo juridisko palīdzību, saņemt to par velti, ja to prasa justīcijas intereses;
- d) noprotināt vai būt noprotinājumam apsūdzības lieciniekus un pieprasīt aizstāvības liecinieku klātbūtni un noprotināšanu tajos pašos apstākļos kā apsūdzības lieciniekus;
- e) uz bezmaksas tulka pakalpojumiem, ja viņš nesaprot tiesā lietoto valodu vai nerunā tajā.”

13. ECPAK 13. panta "Tiesības uz efektīvu aizsardzības nodrošinājumu" redakcija ir šāda:

"Ikvienam, kura tiesības un brīvības, kas noteiktas šajā Konvencijā, tiek pārkāptas, ir efektīvas aizsardzības nodrošinājums valsts institūcijās, neskatoties uz to, ka pārkāpumu ir izdarījušas personas, pildot dienesta pienākumus."

2. ECPAK II sadaļa un kontroles mehānismi

14. ECPAK II sadaļā ir regulēti kontroles mehānismi attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas puses ievēro saistības, ko tās uzņēmušas atbilstoši ECPAK 1. pantam. Šajā sadaļā tostarp ietilpst ECPAK 19. pants, ar kuru izveido Eiropas Cilvēktiesību tiesu (turpmāk tekstā – "ECT"), un 46. pants, ar kuru Ministru komitejai ir piešķirtas pilnvaras uzraudzīt ECT spriedumu izpildi.

a) ECT

15. Atbilstoši ECPAK 20. un 22. pantam ECT tiesnešus, kuru skaits atbilst līgumslēdzēju pušu skaitam, ievēl Asambleja no katras līgumslēdzējas puses, izvēloties no līgumslēdzējas puses piedāvātā triju kandidātu saraksta.
16. Ar ECPAK 32. pantu ECT ir piešķirtas pilnvaras interpretēt un piemērot šo konvenciju, ņemot vērā tās 33. un 34. pantā paredzētos nosacījumus.
17. Saskaņā ar ECPAK 33. pantu ECT var tikt iesniegta sūdzība starpvalstu lietā, kurā puses ir divas (vai vairākas) līgumslēdzējas puses un kura ir par jebkuru šīs konvencijas un tās protokolu noteikumu pārkāpumu.
18. Atbilstoši ECPAK 34. panta pirmajam teikumam ECT "var saņemt sūdzību no jebkuras fiziskas personas, nevalstiskas organizācijas vai fizisko personu grupas, kas apgalvo, ka kāda no [līgumslēdzējām pusēm] ir pārkāpusi viņu tiesības, kas noteiktas Konvencijā vai tās protokolos".
19. ECPAK attiecībā uz individuālas sūdzības pieņemamību ir paredzēti cita starpā šādi četri nosacījumi. Pirmkārt, saskaņā ar šīs konvencijas 34. pantu sūdzības iesniedzējam ir jāvar apgalvot, ka viņš ir cietis no šajā konvencijā vai tās protokolos atzīto tiesību pārkāpuma. Otrkārt, saskaņā ar šīs pašas konvencijas 35. panta 1. punktu sūdzības iesniedzējam ir jābūt izsmēlušam "iekšējos" tiesību aizsardzības līdzekļus, proti, tos, kuri pastāv tās līgumslēdzējas puses tiesību sistēmā, pret kuru ir vēsta sūdzība. Šis pieņemamības nosacījums atspoguļo principu, atbilstoši kuram ar ECPAK izveidotais kontroles mehānisms ir pakārtots līgumslēdzējās pusēs esošajiem cilvēktiesību aizsardzības mehānismiem (ECT, Akdivar u.c. pret Turciju, 65. un 66. punkts, Nr. 21893/93, 1996. gada 16. septembris, kā arī Burden pret Apvienoto Karalisti, Nr. 13378/05, 42. punkts, 2008. gada 29. aprīlis). Treškārt, saskaņā ar to pašu tiesību normu sūdzība ir jāiesniedz sešu mēnešu termiņā no galīgā iekšējā lēmuma pieņemšanas brīža. Ceturtkārt, atbilstoši minētās konvencijas 35. panta 2. punkta b) apakšpunktam sūdzības pieņemamība ir pakļauta nosacījumam, ka tā pamatā nav "tāda pati kā [ECT] jau izskatīta lieta vai ja tā jau ir bijusi pakļauta kādai citai starptautiskai izmeklēšanas vai mierizlīguma procedūrai", ja vien tā neietver jaunus faktus.
20. Tiesvedība ECT izbeidzas vai nu ar lēmumu, vai ar spriedumu, ar kuriem ECT konstatē, ka sūdzība ir nepieņemama vai ka ECPAK nav tikusi pārkāpta, vai ar spriedumu, ar kuru konstatēts tās pārkāpums. Šis spriedums ir deklaratīvs un neietekmē attiecīgo līgumslēdzējas puses aktu spēkā esamību.
21. ECT Lielās palātas spriedums ir galīgs atbilstoši ECPAK 44. panta 1. punktam. Kopīgi lasot tās 43. pantu un 44. panta 2. punktu, izriet, ka ECT palātas spriedums kļūst galīgs, ja puses paziņo, ka tās nelūgs lietas nodošanu izskatīšanai Lielajā palātā, vai ja šādu lūgumu ir noraidījusi Lielās palātas kolēģija, vai arī ja trīs mēnešu laikā pēc datuma, kad taisīts spriedums, nav lūgta lietas nodošana izskatīšanai Lielajā palātā.

22. Saskaņā ar ECPAK 46. panta 1. punktu līgumslēdzēja puse apņemas ievērot galīgos ECT spriedumus ikvienā lietā, kurā tās ir puse. Atbilstoši šim noteikumam līgumslēdzējai pusei, pirmkārt, attiecībā uz sūdzības iesniedzēju ir jāveic visi individuālie pasākumi, kuri ir piemērojami atbilstoši tās iekšējām tiesību normām, lai novērstu ECT spriedumā konstatētā pārkāpuma sekas (restitutio in integrum). Ja attiecīgās līgumslēdzēja puses iekšējās tiesību normās ir paredzēta tikai daļēja šī pārkāpuma seku novēršana, šīs konvencijas 41. pantā ir paredzēts, ka ECT sūdzības iesniedzējam piešķir "taisnīgu atlīdzību". Otrkārt, līgumslēdzējai pusei ir jāveic tādi vispārīgi pasākumi kā savu iekšējo tiesību normu grozījumi, izmaiņas judikatūrā vai cita veida pasākumi, lai novērstu jaunus, ECT konstatētajiem identiskus pārkāpumus vai izbeigtu šajās tiesību normās esošus pārkāpumus.

b) Ministru komitejas darbība, īstenojot savas ECT spriedumu izpildes uzraudzības pilnvaras

23. Ar ECPAK 46. panta 2. punktu Ministru komitejai ir uzlikts pienākums uzraudzīt ECT galīgo spriedumu, ar kuriem konstatēts šīs konvencijas pārkāpums, izpildi. Tāpat saskaņā ar tās 39. panta 4. punktu Ministru komiteja uzrauga šī panta 1. punktā paredzētā mierizlīguma noteikumu izpildi.

24. Ministru komiteja saskaņā ar šīm pilnvarām būtībā izvērtē, vai līgumslēdzēja puse ir veikusi visus vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu ECT galīgo spriedumu vai – attiecīgā gadījumā – lai izpildītu mierizlīguma noteikumus. Šo pilnvaru izmantošanu regulē "Ministru komitejas Noteikumi par spriedumu un mierizlīgumu noteikumu izpildes uzraudzību" (turpmāk tekstā – "Noteikumi par izpildes uzraudzību").

25. Atbilstoši Noteikumu par izpildes uzraudzību 17. noteikumam Ministru komiteja pieņem "galīgo rezolūciju", ja tā secina, ka līgumslēdzēja puse ir veikusi visus vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu ECT galīgo spriedumu vai – attiecīgā gadījumā – lai izpildītu mierizlīguma noteikumus. Saskaņā ar minēto Noteikumu 16. noteikumu Ministru komiteja var pieņemt "starprezolūcijas", lai tostarp "novērtētu izpildes attīstības stāvokli vai – attiecīgā gadījumā – izteiktu savas bažas un/vai sniegtu ieteikumus attiecībā uz izpildi". Abu šo rezolūcijas veidu pieņemšanai ir nepieciešams Eiropas Padomes Statūtu 20. panta d) punktā paredzētais kvorums.

26. Atbilstoši ECPAK 46. panta 3. un 4. punktam, pirmkārt, ja Ministru komiteja uzskata, ka galīgā sprieduma izpildes uzraudzību apgrūtinā sprieduma interpretācijas problēma, tā ar tajā esošo pārstāvju divu trešdaļu balsu vairākumu var iesniegt ECT lūgumu interpretēt nolēmumu. Otrkārt, ja Ministru komiteja uzskata, ka līgumslēdzēja puse atsakās ievērot galīgo spriedumu lietā, kurā tā ir puse, tā var nodot šo jautājumu ECT lēmuma pieņemšanai par to, vai šī puse nav izpildījusi savas šī paša panta 1. punktā noteiktās saistības. Ja ECT konstatē šo saistību pārkāpumu, tā nodod lietu Ministru komitejai lēmuma par veicamajiem pasākumiem pieņemšanai. Ja ECT nekonstatē pārkāpumu, tā nodod lietu Ministru komitejai, kura izbeidz lietas izskatīšanu saskaņā ar šī panta 5. punktu.

27. Ar ECPAK Ministru komitejai ir piešķirtas arī dažas citas pilnvaras. Tā saskaņā ar ECPAK 26. panta 2. punktu pēc ECT plenārsēdes pieprasījuma un ar šīs komitejas vienbalsīgi pieņemtu lēmumu uz noteiktu laikposmu var samazināt tiesnešu skaitu palātās no septiņiem uz pieciem tiesnešiem un, pamatojoties uz šīs konvencijas 47. pantu, var lūgt ECT konsultatīvu atzinumu par juridiska rakstura jautājumiem, kas attiecas uz minētās konvencijas un tās protokolu interpretāciju.

28. Visbeidzot, atbilstoši ECPAK 50. pantam ECT darbības izdevumus sedz Eiropas Padome.

3. ECPAK III sadaļa "Dažādi nosacījumi"

29. Saskaņā ar ECPAK 53. pantu nekas šajā konvencijā nav iztulkojams kā ierobežojums vai atkāpšanās no jebkurām cilvēktiesībām un pamatbrīvībām, kas ir atzītas saskaņā ar jebkuras līgumslēdzēja puses likumiem vai jebkuru citu līgumu, kuru noslēgusi šī līgumslēdzēja puse.

30. Atbilstoši ECPAK 55. pantam līgumslēdzējas puses, izņemot atsevišķas savstarpējas vienošanās, strīdu, kas radies, interpretējot vai piemērojot šo konvenciju, atsakās iesniegt izskatīšanai citām strīdu izšķiršanas instancēm, kas nav paredzētas šajā konvencijā.
31. Ar ECPAK 57. panta 1. punktu līgumslēdzējām pusēm, parakstot šo konvenciju vai nosūtot tās ratifikācijas rakstu, ir tiesības "izdarīt atrunu attiecībā uz jebkuru atsevišķu konvencijas nosacījumu tiktāl, cik kāds no tās teritorijā spēkā esošajiem likumiem neatbilst šim nosacījumam", tomēr aizliedzot "vispārēja rakstura atrunas".
4. ECPAK protokoli
32. ECPAK papildina četrpadsmit protokolu virkne.
33. Pirmā protokolu grupa, kurā ietilpst Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Papildu protokols (turpmāk tekstā – "Papildu protokols"), kā arī Protokoli Nr. 4, Nr. 6, Nr. 7, Nr. 12 un Nr. 13, papildina ECPAK saturu, paredzot papildu pamattiesības. Visas dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses Papildu protokolam un Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Protokolam Nr. 6 (turpmāk tekstā – "Protokols Nr. 6"). Savukārt pārējo protokolu līgumslēdzējas puses ir tikai ierobežots skaits dalībvalstu.
34. Ar otro protokolu grupu, kurā ietverti Protokoli Nr. 2, Nr. 3, Nr. 5, Nr. 8, Nr. 9., Nr. 10, Nr. 11 un Nr. 14, ir tikai izdarīti grozījumi ECPAK un tiem nav autonoma saturs. Turklāt šie protokoli lielākoties ir tikuši atcelti vai kļuvuši nepiemērojami.
35. Šīs otrās protokolu grupas vidū vissvarīgākais šī lūguma sniegt atzinumu mērķiem ir Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Protokols Nr. 14, ar kuru grozīta šīs konvencijas kontroles sistēma, kas ir ticis pieņemts 2004. gada 13. maijā un stājies spēkā 2010. gada 1. jūnijā. Ar šī protokola 17. pantu, lai paredzētu pašu Savienības pievienošanās šai konvencijai principu, ir grozīts ECPAK 59. panta 2. punkts. Šī tiesību norma ir izteikta šādi:

"Eiropas Savienība var pievienoties [ECPAK]."

36. Visbeidzot, parakstīšanai ir atvērti un vēl nav stājušies spēkā divi papildu protokoli. Tie ir Protokols Nr. 15 par grozījumiem Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā, ar kuru ECPAK ir grozīta attiecībā uz samērā niecīgiem aspektiem, un Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Protokols Nr. 16, kurš parakstīts 2013. gada 2. oktobrī (turpmāk tekstā – "Protokols Nr. 16") un kura 1. panta 1. punktā ir paredzēta līgumslēdzēju pušu visaugstākās instances tiesu iespēja iesniegt ECT lūgumus sniegt konsultatīvu atzinumu par principiāliem jautājumiem attiecībā uz ECPAK un tās protokolos noteikto tiesību un brīvību interpretāciju vai piemērošanu.

III – Attiecības starp Savienību un ECPAK

37. Atbilstoši pastāvīgajai Tiesas judikatūrai pamattiesības ir neatņemama Savienības tiesību vispārējo principu sastāvdaļa. Šajā nolūkā Tiesa ievēro dalībvalstīm kopīgās konstitucionālās tradīcijas, kā arī norādes, ko sniedz cilvēktiesību aizsardzības jomā noslēgtie starptautiskie nolīgumi, kuru izstrādē dalībvalstis ir piedalījušās vai kuriem tās ir pievienojušās (spriedumi Internationale Handelsgesellschaft, 11/70, EU:C:1970:114, 4. punkts, un Nold/Komisija, 4/73, EU:C:1974:51, 13. punkts). Šajā ziņā Tiesa ir precizējusi, ka ECPAK ir īpaša nozīme (it īpaši skat. spriedumus ERT, C-260/89, EU:C:1991:254, 41. punkts, kā arī Kadi un Al Barakaat International Foundation/Padome un Komisija, C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 283. punkts). Šī judikatūra ir kodificēta Līguma par Eiropas Savienību F panta 2. punktā (pēc grozījumiem – LES 6. panta 2. punkts).

38. Atzinuma 2/94 (EU:C:1996:140) 34. un 35. punktā Tiesa uzskatīja, ka saskaņā ar tolaik spēkā esošajām Kopienu tiesībām Kopienai nebija pilnvaru pievienoties ECPAK. Šī pievienošanās radītu ievērojamas pārmaiņas pašreizējā Kopienas cilvēktiesību aizsardzības sistēmā, jo tā būtu saistīta ar Kopienas iekļaušanos atšķirīgā starptautiskā institucionālā sistēmā, kā arī ar visu šīs konvencijas noteikumu iekļaušanu Kopienas tiesiskajā regulējumā. Šādai Kopienas cilvēktiesību aizsardzības sistēmas pārveidošanai ar vienlīdz nozīmīgu ietekmi gan uz Kopienas, gan dalībvalstu iestādēm būtu konstitucionāla nozīme, un tā līdz ar to pārsniegtu EK līguma 235. panta (vēlākais EKL 308. pants) – noteikuma, kurš šobrīd ir iekļauts LESD 352. panta 1. punktā, – darbības jomu, un tā varētu tikt īstenota, tikai izdarot grozījumus šajā līgumā.
39. Starplaikā – 2000. gada 7. decembrī – Eiropas Parlaments, Eiropas Savienības Padome un Komisija Nicā proklamēja Eiropas Savienības Pamattiesību hartu (OV C 364, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Harta”). Šīs hartas, kura attiecīgajā laikā nebija juridiski saistošs dokuments, pamatmērķis, kā izriet no tās preambulas, bija atkārtoti apstiprināt “tiesības, kas it īpaši izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām un starptautiskajām saistībām, no Līguma par Eiropas Savienību un Kopienu līgumiem, no [...] [ECPAK], sociālajām hartām, ko ir pieņēmusi Kopiena un Eiropas Padome, kā arī no [Tiesas] un [ECT] judikatūras” (šajā ziņā skat. spriedumu Parlaments/Padome, C-540/03, EU:C:2006:429, 38. punkts).
40. Ar Lisabonas līgumu, kas stājās spēkā 2009. gada 1. decembrī, tika grozīts LES 6. pants. Šī grozītā tiesību norma, kas šobrīd ir LES 6. pants, ir izteikta šādi:
- “1. Savienība atzīst tiesības, brīvības un principus, kas izklāstīti [Hartā], un šai Hartai ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem.
- Hartas noteikumi nekādā ziņā nepaplašina Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.
- Hartā paredzētās tiesības, brīvības un principus interpretē saskaņā ar Hartas VII sadaļas vispārējiem noteikumiem, ar ko reglamentē tās interpretēšanu un piemērošanu, un pienācīgi ņemot vērā Hartā minētos paskaidrojumus, kuros izklāsta minēto noteikumu pamatu.
2. Savienība pievienojas [ECPAK]. Šī pievienošanās neietekmē Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos.
3. Pamattiesības, kas garantētas [ECPAK] un kas izriet no dalībvalstu kopīgajām konstitucionālajām tradīcijām, ir Savienības tiesību vispārīgo principu pamats.”
41. Šajā ziņā LESD 218. panta 6. punkta otrās daļas a) punkta ii) apakšpunktā ir paredzēts, ka Padome ar Parlamenta piekrišanu pieņem lēmumu par nolīguma noslēgšanu par Savienības pievienošanu ECPAK (turpmāk tekstā – “pievienošanās nolīgums”). Turklāt šī paša panta 8. punktā ir precizēts, ka šajā nolūkā Padome pieņem lēmumus vienprātīgi un tās lēmums nestājas spēkā, kamēr to nav ratificējušas dalībvalstis saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām.
42. Kā viens no Līguma par ES un LESD protokoliem, kuri saskaņā ar LES 51. pantu ir šo Līgumu neatņemama sastāvdaļa, ir jāmin Protokols (Nr. 8) par Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktu, kas attiecas uz Savienības pievienošanu Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai (turpmāk tekstā – “LES 8. protokols”). Šis protokols sastāv no trīs pantiem, kuri ir formulēti šādi: “1. pants [Pievienošanās nolīgumā], kā paredzēts [LES] 6. panta 2. punktā, jāparedz nepieciešamība saglabāt Savienības un Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes, jo īpaši attiecībā uz:
- a) īpašajiem pasākumiem saistībā ar Savienības iespējamo dalību [ECPAK] kontroles struktūrās;

- b) mehānismiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka lietas, ko ierosinājušas valstis, kas nav Savienības dalībvalstis, un fiziskās personas, tiks attiecīgi un pareizi vērstas pret dalībvalstīm un/vai Savienību.2. pants

Iepriekš 1. punktā minētajā nolīgumā jānodrošina, ka Savienības pievienošanās neietekmē ne Savienības kompetenci, ne tās iestāžu pilnvaras. Minētajā līgumā jānodrošina, ka nekādi tā noteikumi neietekmē dalībvalstu [īpašo] stāvokli saistībā ar [ECPAK], jo īpaši saistībā ar tās protokoliem, pasākumiem, ko dalībvalstis veic, atkāpjoties no [ECPAK] atbilstīgi tās 15. pantam, un atrunām, ko dalībvalstis pieņēmušas saskaņā ar [ECPAK] 57. pantu.3. pants

Nekādi noteikumi 1. pantā minētajā nolīgumā neskar [LESD] 344. pantu.”

43. Deklarācija attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktu, kas pievienota Lisabonas līgumu pieņēmušās starpvaldību konferences nobeiguma aktam, ir šāda:

“Konference ir vienisprātis par to, ka Savienībai jāpievienojas [ECPAK] tā, lai saglabātu Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes. Šajā sakarā Konference pieņem zināšanai, ka starp [Tiesu] un [ECT] pastāv pastāvīgs dialogs, ko būtu iespējams pastiprināt, kad Eiropas Savienība pievienosies [šai] konvencijai.”

44. Hartas 52. panta 3. punktā ir noteikts:

“Ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst [ECPAK] garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību.”

45. Atbilstoši Hartas 53. pantam:

“Nekas no šajā Hartā noteiktā nav interpretējams kā tāds, kas ierobežo vai negatīvi ietekmē cilvēktiesības un pamatbrīvības, kuras atzītas attiecīgās to piemērošanas jomās Savienības tiesību aktos un starptautiskajās tiesībās, kā arī starptautiskās konvencijās, kurām pievienojusies Savienība vai visas dalībvalstis, tostarp [ECPAK] un dalībvalstu konstitūcijās.”

IV – Pievienošanās process

46. Padome pēc Komisijas 2010. gada 17. marta ieteikuma 2010. gada 4. jūnijā pieņēma lēmumu, ar kuru tika atļauta sarunu uzsākšana par pievienošanās nolīgumu un Komisija tika iecelta par sarunu rīkotāju.
47. Padomes 2012. gada 26. un 27. aprīļa papildu sarunu mandāta pielikumā ir minēti principi, kuriem ir jābūt iekļautiem Savienības iekšējos noteikumos, kuri ir jāpieņem, lai Savienības pievienošanās ECPAK būtu darboties spējīga (turpmāk tekstā – “iekšējie noteikumi”). Atbilstoši šim dokumentam iekšējos noteikumos tostarp tiks atrunāta Savienības pārstāvība ECT, līdzatbildētāja mehānisma ieviešana ECT un koordinācijas noteikumi attiecībā uz atbildētāja un līdzatbildētāja dalību tiesvedībā šajā pašā tiesā, trīs kandidātu izvēle ECT tiesneša amatam, Tiesas pirmsiesaistīšanas sistēma, kā arī gadījumi, kuros Savienība ieņems nostāju, un gadījumi, kuros dalībvalstis saglabās brīvību izteikties un rīkoties ECT un Ministru komitejā.
48. 2013. gada 5. aprīlī sarunas noslēdzās ar nolīgumu sarunu rīkotāju līmenī attiecībā uz pievienošanās instrumentu projektiem. Sarunu rīkotāji vienojās, ka visi šie instrumenti ir viens veselums un ka tie visi arī ir vajadzīgi, lai Savienība varētu pievienoties ECPAK.

V – Nolīguma projekts

49. Nolīguma projektā ir ietverti noteikumi, kuri tikuši uzskatīti par vajadzīgiem, lai Savienība varētu pievienoties ECPAK. Pirmā šo noteikumu grupa attiecas uz pašu pievienošanas un ievieš vajadzīgos procesuālos mehānismus, lai pievienošanās būtu darboties spējīga. Otrajā minēto noteikumu grupā, kurai ir tīri tehnisks raksturs, ir paredzēti, pirmkārt, šīs konvencijas grozījumi, kuri vajadzīgi, ņemot vērā, ka tā tika veidota, lai to piemērotu Eiropas Padomes dalībvalstīm, kaut gan Savienība nav nedz valsts, nedz šīs starptautiskās organizācijas locekle. Otrkārt, tajā ir paredzēti noteikumi par citiem, ar ECPAK saistītiem instrumentiem, kā arī nobeiguma noteikumi attiecībā uz stāšanos spēkā un ratifikācijas vai pievienošanās rakstu nosūtīšanu.

A – Noteikumi, kas regulē pašu pievienošanas

50. Ņemot vērā ECPAK 59. panta 2. punktu, nolīguma projekta 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka ar šo nolīgumu Savienība pievienojas ECPAK, Papildu protokolam un Protokolam Nr. 6, proti, diviem protokoliem, kuru puses ir visas dalībvalstis.
51. Ar nolīguma projekta 1. panta 2. punktu ir grozīts ECPAK 59. panta 2. punkts, lai, pirmkārt, Savienībai būtu iespējams vēlāk pievienoties citiem protokoliem, jo šo pievienošanas mutatis mutandis regulē attiecīgie katra protokola noteikumi, un, otrkārt, precizētu, ka pievienošanās nolīgums “ir [ECPAK] neatņemama sastāvdaļa”.
52. Saskaņā ar nolīguma projekta 2. panta 1. punktu Savienība, parakstot vai piekrītot pievienošanās nolīguma noteikumu saistošajam spēkam saskaņā ar tā 10. pantu, var izdarīt atrunas attiecībā uz ECPAK vai tās Papildu protokolu atbilstoši ECPAK 57. pantam. Savukārt Protokola Nr. 6 4. pantā ir noteikts, ka nekādas atrunas attiecībā uz šo protokolu nav pieļaujamas. Turklāt ar nolīguma projekta 2. panta 2. punktu minētajā 57. pantā ir iekļauts jauns teikums, saskaņā ar kuru Savienība “pievienošanās [ECPAK] brīdī var izdarīt atrunu attiecībā uz kādu īpašu konvencijas noteikumu, ciktāl kāds pasākums vai spēkā esoša [Savienības tiesību] norma nav saderīga ar šo noteikumu”. Vēl nolīguma projekta 11. pantā ir precizēts, ka nekādas atrunas nav pieļaujamas attiecībā uz šī nolīguma noteikumiem.
53. Atbilstoši nolīguma projekta 1. panta 3. punktam ar pievienošanas ECPAK un tās protokoliem, pirmkārt, Savienībai ir uzliktas saistības tikai attiecībā uz tās iestāžu, struktūru vai aģentūru vai personu, kuras rīkojas to vārdā, darbībām, pasākumiem vai bezdarbību. Otrkārt, nevienā šīs konvencijas vai tās protokolu noteikumā Savienībai nevar būt uzlikts pienākums veikt kādu darbību vai pasākumu, kas saskaņā ar Savienības tiesībām neietilpst tās kompetencē.
54. Turpretī nolīguma projekta 1. panta 4. punkta pirmajā teikumā ir precizēts, ka par dalībvalsts iestādes vai personu, kuras rīkojas tās vārdā, darbību, pasākumiem vai bezdarbību atbild šī valsts, pat ja šī darbība, pasākumi vai bezdarbība notiek, valstij īstenojot Savienības tiesības, tostarp lēmumus, kuri pieņemti, pamatojoties uz LES un LESD. Šī paša punkta otrajā teikumā ir precizēts, ka šāda situācija pieļauj, ka Savienība kā līdzatbildētāja saskaņā tostarp ar nolīguma projekta 3. pantu var būt atbildīga par pārkāpumu, kas izriet no šādas darbības, pasākuma vai bezdarbības.
55. Ar minēto 3. pantu ir izveidots līdzatbildētāja mehānisms. Šim nolūkam ar tā 1. punktu ir grozīts ECPAK 36. pants, tam pievienojot 4. punktu, kurā paredzēts, pirmkārt, ka Savienība vai kāda dalībvalsts var būt līdzatbildētāja tiesvedībā ECT apstākļos, kuri būtībā paredzēti šī 3. panta 2.–8. punktā, un, otrkārt, ka līdzatbildētājs ir puse lietā.

56. Nolīguma projekta 3. panta 2.–8. punkts ir šādi:

“2. Ja sūdzība ir vērsta pret vienu vai vairākām Eiropas Savienības dalībvalstīm, Eiropas Savienība var kļūt par līdzatbildētāju tiesvedībā saistībā ar apgalvoto pārkāpumu, par kuru paziņo [ECT], ja šķiet, ka šis apgalvojums apšauba konkrētu [ECPAK] vai tās protokolos, kuriem [Savienība] ir pievienojusies, garantēto tiesību saderību ar [Savienības] tiesību normu, tostarp lēmumiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz [Līgumu par ES] un [LESD], it īpaši, ja no šī pārkāpuma var izvairīties, tikai neizpildot [Savienības] tiesībās paredzētus pienākumus.

3. Ja sūdzība ir vērsta pret [Savienību], [dalībvalstis] var kļūt par līdzatbildētājām tiesvedībā saistībā ar apgalvoto pārkāpumu, par kuru paziņo [ECT], ja šķiet, ka šis apgalvojums apšauba konkrētu [ECPAK] vai tās protokolos, kuriem [Savienība] ir pievienojusies, garantēto tiesību saderību ar [Līguma par ES] normu, [LESD] normu vai jebkuru citu tiesību normu, kurai ir tāds pats juridiskais spēks saskaņā ar šiem instrumentiem, it īpaši, ja no šī pārkāpuma var izvairīties, tikai pārkāpjot no šiem instrumentiem izrietošos pienākumus.

4. Ja sūdzība ir vērsta gan pret [Savienību], gan vienu vai vairākām dalībvalstīm un tām paziņota, atbildētāja statuss var tikt mainīts uz līdzatbildētāja statusu, ja ir izpildīti šī panta 2. vai 3. punktā paredzētie nosacījumi.

5. [Līgumslēdzēja puse] kļūst par līdzatbildētāju, vai nu pieņemot [ECT] lūgumu, vai arī ar [ECT] lēmumu pēc pašas [līgumslēdzējas puses] lūguma. Ja [ECT] lūdz [līgumslēdzējai pusei] kļūt par līdzatbildētāju un ja tā lemj par šajā ziņā iesniegtu lūgumu, [ECT] apspriežas ar visiem attiecīgās tiesvedības lietas dalībniekiem. Ja [ECT] lemj par šādu lūgumu, tā izvērtē, vai, ņemot vērā attiecīgās [līgumslēdzējas puses] sniegtos argumentus, var uzskatīt, ka ir izpildīti šī panta 2. vai 3. punktā paredzētie nosacījumi.

6. Ja [Savienība] ir līdzatbildētāja tiesvedībā un ja [Tiesa] vēl nav izvērtējusi attiecīgās [Savienības] tiesību normas saderību ar konkrētām [ECPAK] vai tās protokolos, kuriem [Savienība] ir pievienojusies, garantētajām tiesībām saskaņā ar šī panta 2. punktu, [Tiesai] dod laiku, kas vajadzīgs, lai veiktu šādu izvērtējumu, un pēc tam lietas dalībniekiem dod laiku, kas vajadzīgs, lai sniegtu savus apsvērumus [ECT]. [Savienība] nodrošina, ka šis izvērtējums notiek ātri, lai tādējādi nepamatoti nepaildzinātu tiesvedību [ECT]. Šī punkta noteikumi neietekmē [ECT] pilnvaras.

7. Ja tiek konstatēts pārkāpums, saistībā ar kuru [līgumslēdzēja puse] ir līdzatbildētāja tiesvedībā, atbildētājs un līdzatbildētājs ir kopīgi atbildīgi par šo pārkāpumu, ja vien [ECT], pamatojoties uz atbildētāja un līdzatbildētāja iesniegtajiem argumentiem un uz klausot sūdzības iesniedzēja nostāju, nenolemj, ka tikai viens no tiem ir atzīstams par atbildīgu.

8. Šo pantu piemēro sūdzībām, kuras ir iesniegtas no brīža, kad stājies spēkā šis [pievienošanās nolīgums].”

57. Visbeidzot, nolīguma projekta 5. pantā ir precizēts, ka tiesvedības Tiesā nedrīkst tikt interpretētas kā starptautiskas izmeklēšanas vai mierizlīguma procedūras ECPAK 35. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē vai strīdu izšķiršanas instance tās 55. panta izpratnē.

B – Citi noteikumi

58. Pirmkārt, visu noteikumu mērķis vispirms ir pielāgot ECPAK vai tās protokolu noteikumus, kuros līgumslēdzējas puses ir norādītas kā “valstis” vai kuros ir minēti ar valsts jēdzienu saistīti elementi.

59. Nolikuma projekta 1. panta 5. punktā ir ietverts interpretācijas noteikums, saskaņā ar kuru vairākos ECPAK un atsevišķu tās protokolu noteikumos ietvertie jēdzieni “valsts”, “valstis”, “līgumslēdzējas valstis”, “valsts tiesības”, “valsts pārvalde”, “valsts iekšējo likumu normas”, “valsts institūcija”, “iekšējs”, “valsts drošība”, “valsts ekonomiskā labklājība”, “teritoriālā vienotība”, “nācijas dzīve” pēc pievienošanās ir jāsaprot kā tādi, kas mutatis mutandis ir piemērojami Savienībai kā līgumslēdzējai pusei.
60. Konkrētāk, attiecībā uz teritoriālajiem aspektiem saskaņā ar nolikuma projekta 1. panta 6. punktu ECPAK 1. pantā ietvertā frāze “ikviens, kas atrodas to jurisdikcijā”, saistībā ar Savienību tiek saprasta tādējādi, ka tā attiecas uz personām, kuras atrodas dalībvalstu, kurām ir piemērojams Līgums par ES un LESD, teritorijā. Ciktāl šī frāze attiecas uz personām, kuras neatrodas līgumslēdzējas puses teritorijā, tā ir jāsaprot tādējādi, ka tā attiecas uz personām, kuras, ja apgalvotais pārkāpums bija attiecināts uz līgumslēdzēju pusi, kas ir valsts, atradās šīs līgumslēdzējas valsts jurisdikcijā. Turklāt šī paša panta 7. punktā ir noteikts, ka attiecībā uz Savienību vairākos ECPAK un atsevišķu to protokolu noteikumos iekļautie jēdzieni “valsts”, “teritorija” un “valsts teritorija” apzīmē katru no dalībvalstu, kurām ir piemērojams Līgums par ES un LESD, teritorijām.
61. Vēl ar nolikuma projekta 1. panta 8. punktu ECPAK 59. panta 5. punkts ir grozīts tādējādi, ka Eiropas Padomes ģenerālsēkretārs arī Savienībai paziņos par šīs konvencijas stāšanos spēkā, to līgumslēdzēju pušu vārdus, kuras to būs ratificējušas vai tai pievienojušas, kā arī par visiem ratifikācijas vai pievienošanās rakstiem, kas tiks deponēti vēlāk.
62. Visbeidzot, ar nolikuma projekta 4. pantu ir grozīts ECPAK 29. panta 2. punkta pirmais teikums, kā arī tās 33. panta nosaukums, jēdzienus “starpvalstu sūdzības” un “starpvalstu lietas” aizstājot attiecīgi ar jēdzieniem “sūdzības līgumslēdzēju pušu starpā” un “lietas līgumslēdzēju pušu starpā”.
63. Otrkārt, daži ECPAK grozījumi tika uzskatīti par vajadzīgiem tādēļ, ka Savienība nav Eiropas Padomes locekle.
64. Šajā ziņā nolikuma projekta 6. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Eiropas Parlamenta delegācijai ir tiesības ar balsstiesībām piedalīties Asamblejas sēdēs, ja tā īsteno savas pilnvaras attiecībā uz tiesnešu ievēlēšanu ECT. Šī delegācija iekļaus tādu pašu skaitu pārstāvju, kāds ir tās Eiropas Padomes dalībvalsts delegācijā, kurai ir vislielākais pārstāvju skaits. Atbilstoši šī paša panta 2. punktam “sīki izstrādātus noteikumus par Eiropas Parlamenta pārstāvju dalību [Asamblejas] un tās attiecīgo struktūru sēdēs izstrādā [Asambleja] sadarbībā ar Eiropas Parlamentu”.
65. Attiecībā uz Ministru komiteju vispirms ar nolikuma projekta 7. panta 1. punktu ir grozīts ECPAK 54. pants, tam pievienojot jaunu 1. punktu, saskaņā ar kuru “[šīs konvencijas] protokolus pieņem Ministru komiteja”. Vēl atbilstoši šī paša panta 2. punktam Savienībai ir tiesības ar balsstiesībām piedalīties Ministru komitejas sanāsmēs, ja tā pieņem lēmumus, pamatojoties uz atsevišķām ECPAK normām, proti, 26. panta 2. punktu (tiesnešu skaita palātās samazināšana), 39. panta 4. punktu (mierizlīguma izpildes uzraudzība), 46. panta 2.–5. punktu (ECT spriedumu izpilde), 47. pantu (lūgums sniegt konsultatīvu atzinumu) un 54. panta 1. punktu (Ministru komitejas pilnvaras). Turklāt minētā 7. panta 3. punktā ir paredzēts, ka, pirms tiek pieņemts jebkurš dokuments par ECPAK vai tās protokoliem, par kuru līgumslēdzēju pusi ir kļuvusi Savienība, par Ministru komitejas lēmumiem saskaņā ar šī panta 2. punktā minētajiem noteikumiem vai jebkurš ar kandidātu atlasī ievēlēšanai par tiesnesi, ko veic Asambleja, saistīts dokuments, minētā Komiteja apspriežas ar Savienību un Komitejai pienācīgi ir jāņem vērā Savienības izteiktā nostāja. Visbeidzot, nolikuma projekta 7. panta 4. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts princips, saskaņā ar kuru Savienības un tās dalībvalstu balsstiesību izmantošana neapdraud Ministru komitejas pilnvaru veikt uzraudzību saskaņā ar ECPAK 39. un 46. pantu (mierizlīgumu un ECT spriedumu izpilde) efektīvu īstenošanu. Konkrētāk, minētā 4. punkta a) apakšpunktā pēc atgādinājuma, ka “lietās, kurās Ministru komiteja uzrauga, kā vai nu [Savienība] viena, vai arī [Savienība] un viena vai vairākas tās dalībvalstis kopā izpilda pienākumus, no [Savienības] Līgumiem izriet, ka [Savienība] un tās dalībvalstis pieņem nostājas un balso koordinēti”, ir noteikts, ka noteikumus par spriedumu un mierizlīgumu nosacījumu izpildes uzraudzību “pielāgo tādējādi, lai

Ministru komiteja šajos apstākļos var efektīvi īstenot savas pilnvaras". Savukārt atbilstoši šī paša 4. punkta b) apakšpunktam "lietās, kuras nav [minētas a) apakšpunktā], ja Ministru komiteja uzrauga, kā pienākumus izpilda [līgumslēdzēja puse], kas nav [Savienība], [dalībvalstīm] saskaņā ar [Savienības] Līgumiem ir tiesības paust savu nostāju un izmantot savas balsttiesības".

66. Tieši tādēļ, lai īstenotu minētā 7. panta 4. punkta a) apakšpunktu, sarunu rīkotāji vienojās Noteikumiem par izpildes uzraudzību pievienot 18. noteikumu "Spriedumi un mierizlīgumi lietās, kurās puse ir Eiropas Savienība". Šī jaunā 18. noteikuma formulējums ir šāds:

"1. Ministru komitejas lēmumus, kuri pieņemti saskaņā ar šo Noteikumu 17. noteikumu (galīgā rezolūcija), uzskata par pieņemtiem, ja tos atbalsta balsošanā piedalījušos pārstāvju četru piektdaļu balsu vairākums un Ministru komitejā esošo pārstāvju divu trešdaļu balsu vairākums.

2. Ministru komitejas lēmumus, kuri pieņemti saskaņā ar šo Noteikumu 10. noteikumu (lēmums vērsties [ECT] ar lūgumu interpretēt spriedumu) un 11. noteikumu (prasība sakarā ar pienākumu neizpildi), uzskata par pieņemtiem, ja tos atbalsta Ministru komitejā esošo pārstāvju ceturtdaļa.

3. Lēmumus par procesuāliem jautājumiem un lūgumiem sniegt informāciju uzskata par pieņemtiem, ja tos atbalsta Ministru komitejā esošo pārstāvju piektā daļa.

4. Lai grozītu šī noteikuma normas, ir vajadzīgs visu [ECPAK] [līgumslēdzēju pušu] vienprātīgs balsojums."

67. Attiecībā uz dalību ar ECPAK saistītu izdevumu segšanā nolīguma projekta 8. pantā ir noteikts, ka Savienība Eiropas Padomes budžetā attiecībā uz izdevumiem par šīs konvencijas darbību veic ikgadēju maksājumu, kurš papildina pārējo līgumslēdzēju pušu maksājumus.

68. Treškārt, nolīguma projektā ir paredzēts noteikums par ECPAK attiecībām ar citiem Eiropas Padomē noslēgtajiem nolīgumiem, kuriem ir saistība ar šo konvenciju. Saskaņā ar nolīguma projekta 9. panta 1. punktu Savienība savu kompetenču robežās ievēro Strasbūrā 1996. gada 5. martā noslēgtā Eiropas nolīguma par personām, kuras piedalās tiesvedībās Eiropas Cilvēktiesību tiesā, 1.–6. pantu, Parīzē 1949. gada 2. septembrī noslēgtā Vispārējā nolīguma par Eiropas Padomes privilēģijām un imunitāti 1.–19. pantu, Strasbūrā 1952. gada 6. novembrī noslēgtā Papildu protokola Vispārējam nolīgumam par Eiropas Padomes privilēģijām un imunitāti 2.–6. pantu un Strasbūrā 1996. gada 5. martā parakstītā Sestā papildu protokola Vispārējam nolīgumam par Eiropas Padomes privilēģijām un imunitāti 1.–6. pantu. Turklāt nolīguma projekta 9. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, piemērojot katru no šiem nolīgumiem, to līgumslēdzējas puses apņemas Savienību uzskatīt par līgumslēdzēju pusi. Šī paša panta 3. un 4. punktā attiecīgi ir paredzēts apspriesties ar Savienību, grozot šos pašus nolīgumus, un paziņot tai tādu notikumu kā parakstīšana, deponēšana un stāšanās spēkā vai jebkuru citu notikumu, kas skar šos nolīgumus.

69. Visbeidzot, nolīguma projekta 10. un 12. pantā attiecīgi ar nosaukumiem "Parakstīšana un stāšanās spēkā" un "Paziņošana" ir iekļauti noteikumi.

70. Turklāt ir jāprecizē, ka saskaņā ar deklarācijas projekta a) punktu "pievienošanās [ECPAK] brīdī [Savienība] apņemas [...] lūgt kļūt par līdzatbildētāju tiesvedībā [ECT] vai pieņemt [ECT] šajā ziņā izteiktu aicinājumu, ja ir izpildīti pievienošanās nolīguma 3. panta 2. punktā minētie nosacījumi [...]".

VI – Komisijas izteiktie vērtējumi tās lūgumā sniegt atzinumu

A – Par pieņemamību

71. Komisija uzskata, ka tās lūgums sniegt atzinumu ir pieņemams, jo, pirmkārt, Tiesas rīcībā ir pietiekama informācija, lai izvērtētu nolīguma projekta saderību ar Līgumiem, un, otrkārt, pievienošanās instrumentu projekti, par kuriem ir panākta vienošanās sarunu rīkotāju līmenī, ir pietiekami izstrādāti, lai tos varētu uzskatīt par “paredzēto nolīgumu” LESD 218. panta 11. punkta izpratnē. Turklāt tam, ka vēl ir jāpieņem iekšējie noteikumi, nebūtu jāietekmē lūguma sniegt atzinumu pieņemamība, jo šo noteikumu pieņemšana varēšot notikt tikai tad, kad būs noslēgts pievienošanās nolīgums.

B – Par lietas būtību

72. Attiecībā uz lietas būtību Komisija analizē nolīguma projekta saderību ar vairākām prasībām, kuras ir noteiktas gan LES 6. panta 2. punktā, gan LES 8. protokolā. Turklāt tā atsaucas arī uz argumentiem, lai pierādītu, ka ar paredzēto nolīgumu ir ievērota Savienības tiesību sistēmas autonomija saistībā ar tās attiecīgo mērķu sasniegšanu. Komisija uzskata, ka ir jāizvairās no tā, lai ECT vai, vēl jo vairāk, Ministru komiteja, īstenojot savas pilnvaras saskaņā ar ECPAK, tām izskatot strīdu par viena vai vairāku ECPAK vai pievienošanās nolīguma normu interpretāciju vai piemērošanu, varētu interpretēt tajos ietvertos jēdzienus tādējādi, ka tām būtu jālemj par Savienības un tās dalībvalstu attiecīgajām kompetencēm.
73. Analīzes nobeigumā Komisija secina, ka minētais nolīgums ir saderīgs ar Līgumiem.
1. LES 8. protokola 1. panta a) punkts
74. Komisija uzskata, ka LES 8. protokola 1. panta a) punktā minētās prasības saglabāt Savienības un Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes attiecībā uz īpašajiem pasākumiem saistībā ar Savienības iespējamo dalību ECPAK kontroles struktūrās mērķis ir nodrošināt, lai Savienība kā jebkura cita līgumslēdzēja puse piedalītos šīs konvencijas kontroles struktūrās, proti, ECT, Asamblejā un Ministru komitejā.
75. Ar nolīguma projektu šī dalība minētajās kontroles struktūrās esot nodrošināta.
76. Saistībā ar ECT neesot jāizdara nekādi grozījumi ECPAK, lai varētu darboties no Savienības ievēlēts tiesnesis, jo šīs konvencijas 22. pantā ir paredzēts, ka tiesnesi ievēl no katras līgumslēdzējas puses. Saistībā ar to, ka tiesnešus ECT ievēl Asambleja, nolīguma projekta 6. panta 1. punktā ir noteikts, ka Eiropas Parlamenta delegācija ar balsstiesībām piedalās attiecīgajās Asamblejas sēdēs. Attiecībā uz Ministru komiteju nolīguma projekta 7. panta 2. punktā ir paredzēts, ka Savienībai ir tiesības ar balsstiesībām piedalīties Ministru komitejas sanāksmēs, ja tā pieņem lēmumus, īstenojot tai atbilstoši ECPAK noteiktās pilnvaras. Šajā ziņā Savienībai ir viena balss, tāpat kā pārējām 47 līgumslēdzējām pusēm.
77. Komisija atgādina, ka lojālas sadarbības pienākums liek Savienībai un dalībvalstīm rīkoties koordinēti, paužot nostājas vai balsojot par tāda Savienībai vai kādai dalībvalstij nelabvēlīga ECT sprieduma izpildi, ar kuru konstatēts ECPAK pārkāpums tiesvedībā, kurā Savienība bijusi līdzatbildētāja. Komisija uzskata, ka no tā izriet, ka pēc pievienošanās Savienībai un dalībvalstīm Ministru komitejā kopā būs 29 balsis no pavisam 48 balsīm un tām vienām pašām būs liels vairākums šajā komitejā. Tādējādi, lai saglabātu gan kontroles mehānisma efektivitāti, gan būtisku līgumslēdzēju pušu vienlīdzību, nolīguma projekta 7. panta 4. punkta a) apakšpunktā ir noteikts, ka noteikumi par izpildes uzraudzību tiek pielāgoti tādējādi, lai Ministru komiteja varētu efektīvi īstenot savas pilnvaras. Šim nolūkam īpaši balsošanas noteikumi esot paredzēti 18. noteikuma projektā. Atbilstoši šī projekta 4. punktam šo noteikumu eventuālai grozīšanai ir vajadzīgs visu līgumslēdzēju pušu vienprātīgs balsojums.

78. Visbeidzot, ja Ministru komiteja, pamatojoties uz tās vispārējām pilnvarām saskaņā ar Eiropas Padomes Statūtu 15. pantu, pieņem instrumentus vai dokumentus, kuriem nav saistošu tiesisku seku, neesot iespējams, ka Savienība, kas nav šīs starptautiskās organizācijas locekle, ar balsstiesībām piedalās šo lēmumu pieņemšanā. Tādējādi nolīguma projekta 7. panta 3. punktā ir prasīts, lai pirms šādu dokumentu vai instrumentu pieņemšanas būtu notikusi apspriešanās ar Savienību, un šajā normā ir precizēts, ka šī komiteja pienācīgi ņem vērā Savienības pausto nostāju.
2. LES 8. protokola 1. panta b) punkts
79. Attiecībā uz LES 8. protokola 1. panta b) punktā minēto prasību saglabāt Savienības un Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes attiecībā uz mehānismiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka lietas, ko ierosinājušas valstis, kas nav Savienības dalībvalstis, un fiziskās personas, tiks attiecīgi un pareizi vērstas pret dalībvalstīm un/vai Savienību, Komisija norāda, ka, ciktāl apgalvotais ECPAK pārkāpums ECT par kādas līgumslēdzēja puses darbību vai bezdarbību ir saistīts ar kādu citu tiesību normu, tiek apstrīdēta tās saderība ar šo konvenciju, kas nozīmē, ka ECPAK struktūru veiktā kontrole noteikti attiecas uz šo tiesību normu. Atšķirībā no jebkuras citas līgumslēdzēja puses, kura vienlaicīgi ir atbildīga par konkrēto darbību, kā arī tiesību normu, kura ir pamatā šai darbībai, – ja apgalvotais pārkāpums ECT par kādas dalībvalsts darbību būtu saistīts ar tiesību normu, uz kuru attiecas Savienības tiesības, Savienība kā līgumslēdzēja puse, uz kuru attiecināma šī tiesību norma, nebūtu puse tiesvedībā šajā ECT. Tas pats sakāms par dalībvalstīm kopumā, ja apgalvotais pārkāpums ECT par kādas Savienības iestādes, struktūras vai aģentūras darbību vai bezdarbību ir saistīts ar kādu Līgumu normu, par kuru atbildīgas ir tikai dalībvalstis.
80. Lai nepieļautu, ka abos šajos gadījumos līgumslēdzēja puse, kura ir pieņēmusi attiecīgo tiesību normu, nevarētu ne piedalīties tiesvedībā ECT, ne arī ka tai attiecīgā gadījumā nebūtu saistoši pienākumi saskaņā ar ECPAK 46. panta 1. punktu par iespējamu šīs tiesību normas grozīšanu vai atcelšanu, nolīguma projektā esot paredzēti īpaši procesuāli noteikumi, ar kuriem ir ieviests līdzatbildētāja mehānisms. It īpaši ar nolīguma projekta 3. pantu, pirmkārt, Savienība var kļūt par līdzatbildētāju, ja tiek apgalvots pārkāpums, kas rada šaubas par Savienības tiesību normas saderību ar ECPAK, un, otrkārt, dalībvalstis var kļūt par līdzatbildētājam, ja tiek apgalvots pārkāpums, kas liek domāt par Līgumos iekļautas tiesību normas neatbilstību minētajai konvencijai.
81. Komisija uzsver, ka atbilstoši jaunajam ECPAK 36. panta 4. punktam, kas šim pantam pievienots ar nolīguma projekta 3. panta 1. punktu, šī 4. punkta otrajā teikumā ir paredzēts, ka “līdzatbildētājs ir puse lietā”. Tam ir visas pušu procesuālās tiesības, un tas tādējādi nevar tikt uzskatīts tikai par trešo personu, kas iestājusies lietā. Turklāt, ja ar ECT spriedumu ir konstatēts konvencijas pārkāpums, tādējādi arī apšaubot Savienības tiesību normu, līdzatbildētājam, lai izpildītu šādu spriedumu, ir jānovērš šis pārkāpums, vai nu grozot minēto normu, vai arī to atceļot.
82. Komisija uzskata, ka šī atzinuma trīs iepriekšējos punktos norādītās tiesību normas saglabā Savienības tiesību sistēmas autonomiju, ciktāl tas attiecas uz lēmumiem, kurus ECT būtu jāpieņem attiecībā uz Savienību un dalībvalstīm. Pirmkārt, saskaņā ar nolīguma projekta 3. panta 5. punktu līdzatbildētāja statuss tiks iegūts, vai nu piekrītot ECT šajā ziņā izteiktam lūgumam, vai ar tās lēmumu, pamatojoties uz to argumentu ticamību, kuri minēti attiecīgās līgumslēdzēja puses lūgumā. Tādējādi ECT nebūtu kā saistīts jautājums jāinterpretē Savienības tiesības jautājumā par to, vai kādas šo tiesību normas saderība ar ECPAK ir apstrīdēta, apgalvojot, ka ir noticis ECPAK pārkāpums. Otrkārt, šī paša 3. panta 7. punktā ir paredzēts noteikums par kopīgu atbildētāja un līdzatbildētāja atbildību par jebkuru šīs konvencijas pārkāpumu tiesvedībā, kurā līgumslēdzēja puse ir līdzatbildētāja. Tādējādi šādos gadījumos ECT vienīgi konstatētu šādu pārkāpumu. Savukārt tai nebūtu jālemj ne tieši par Savienības un attiecīgās dalībvalsts atbilstošās dalības šajā pārkāpumā raksturu un apmēru, ne līdz ar to netieši par to attiecīgajiem pienākumiem saistībā ar sprieduma izpildi un, it īpaši, veicamajiem individuālajiem un vispārējiem pasākumiem šīs izpildes nodrošināšanai. Papildus – saskaņā ar to pašu 7. punktu, in fine, – ECT, vienīgi pamatojoties uz atbildētāja un līdzatbildētāja iespējami kopā iesniegtajiem argumentiem, varētu nolemt, ka tikai viens no tiem ir atzīstams par atbildīgu.

83. Turklāt Komisija uzskata, ka ar nolīguma projektu tiek nodrošināts, ka ECT spriedums, kas taisīts lietā, kurā Savienība ir līdzatbildētāja, nevar ietekmēt tās kompetences. Faktiski šāds spriedums attiecībā uz Savienību nevarot radīt pienākumus, kuri pārsniegtu tos, kas tai ir jāpilda saskaņā ar Līgumos piešķirtajām kompetencēm.
84. Konkrētāk, Komisija uzskata, ka ir nepieciešams, lai Savienība automātiski pievienotos tiesvedībai kā līdzatbildētāja ikreiz, kad apgalvojums par ECPAK pārkāpumu, kas radies, dalībvalstij īstenojot kādu Savienības tiesību normu, rada šaubas par tās saderību ar šo konvenciju. Ar nolīguma projektu šāds rezultāts varot tikt sasniegts. Komisija norāda, ka saskaņā ar tā 3. panta 5. punktu, ja ECT lemj par līgumslēdzējas puses lūgumu kļūt par līdzatbildētāju, tā izvērtē, vai, ņemot vērā šīs puses iesniegtos argumentus, ir ticami, ka atbilstošā gadījumā ir izpildīti šī paša panta 2. vai 3. punktā paredzētie nosacījumi. Šie apsvērumi turklāt esot piemērojami mutatis mutandis dalībvalstīm, ja ar apgalvojumu par ECPAK pārkāpumu, kas noticis ar Savienības darbību, tiek apšaubīta Līgumu saderība ar šo konvenciju. Šajā ziņā Komisija tomēr piebilst, ka šādā gadījumā atbilstoši lojālas sadarbības pienākumam dalībvalstis ECT būtu jāpārstāv vienam pārstāvim un šai prasībai esot jābūt iekļautai iekšējos noteikumos.
3. 3. LES 6. panta 2. punkta otrais teikums un LES 8. protokola 2. panta pirmais teikums
85. Attiecībā uz LES 6. panta 2. punkta otrajā teikumā un LES 8. protokola 2. panta pirmajā teikumā minēto prasību, saskaņā ar kuru pievienošanās nedrīkst ietekmēt Līgumos noteikto Savienības kompetenci, Komisija konstatē, ka ar pievienošanās Savienībai ir uzlikts pienākums ievērot ECPAK garantētās tiesības. Pirmkārt, ciktāl šis pienākums ietver pienākumu atturēties veikt pasākumus, ar kuriem tiktu pārkāptas šīs tiesības, Savienība, pievienojoties šai konvencijai, vienīgi akceptētu tai Līgumos dalībvalstu piešķirtās kompetences izmantošanas ierobežojumus. Otrkārt, ciktāl ar minēto Savienības pienākumu ir aptverts pienākums veikt īpašus pasākumus, nolīguma projekta 1. panta 3. punkta otrajā teikumā ir paredzēts, ka ne ar vienu minētās konvencijas vai tās protokolu normu Savienībai nevar tikt uzlikts pienākums veikt kādu darbību vai pasākumu, kura neietilpst tās kompetencē saskaņā ar Savienības tiesībām. Tādējādi Savienības uzņemtās saistības pievienošanās brīdī nekādi neietekmēšot tās kompetenci.
86. Tāpat ar nolīguma projektu netiekot ietekmēta Savienības kompetence, paredzot, pirmkārt, tās pievienošanās ne vien ECPAK, bet arī Papildu protokolam un Protokolam Nr. 6, kā arī, otrkārt, iespēju pievienoties citiem esošajiem protokoliem. Galvenokārt Komisija uzskata, ka Savienībai saskaņā ar LES 6. panta 2. punktu ir kompetence pievienoties visiem esošajiem protokoliem neatkarīgi no tā, vai visas dalībvalstis ir vai nav to puses. Pretējā gadījumā LES 8. protokola 2. panta otrajā teikumā minētajam noteikumam, saskaņā ar kuru pievienošanās nolīgumam ir jānodrošina, ka Savienības pievienošanās neietekmē dalībvalstu īpašo stāvokli saistībā ar protokoliem, nebūtu jēgas. Turklāt šie protokoli esot tikai ECPAK papildu instrumenti. Tādējādi Savienībai būšot kompetence attiecīgā gadījumā noslēgt jaunus protokolus vai tiem pievienoties vēlāk, ar nosacījumu, ka tiem salīdzinājumā ar šo konvenciju ir papildu raksturs.
4. 4. LES 8. protokola 1. panta b) punkts un 2. panta pirmais teikums
87. Komisija uzskata, ka pievienošanās neietekmēs Savienības iestāžu – izņemot Tiesu – pilnvaras. Šīm iestādēm būšot jāīsteno savas pilnvaras saistībā ar ECPAK un tās kontroles struktūrām tādā pašā veidā, kā tām tas ir jādara saistībā ar jebkuru citu starptautisku nolīgumu un struktūrām, kuras ar šādu līgumu ir izveidotas vai kurām ar to ir piešķirtas lēmumu pieņemšanas pilnvaras. It īpaši tostarp gan no LESD 335. panta, gan sprieduma Reynolds Tobacco u.c./Komisija (C-131/03 P, EU:C:2006:541) 94. punkta izrietot, ka tiesās, kas nav dalībvalstu tiesas, Savienību pārstāv Komisija. Šajā gadījumā Komisijai būšot jāpārstāv Savienība ECT, lai arī saskaņā ar lojālas sadarbības starp iestādēm principu, ja tiesvedībā ECT ir apstrīdēta Savienības tiesību norma, kura ietverta citas iestādes, nevis Komisijas

tiesību aktā, šīs citas iestādes pilnvaras tiks saglabātas, to iesaistot ECT nosūtāmo procesuālo rakstu sagatavošanā. Turklāt, ja Ministru komitejai būšot jāpieņem lēmumi ar juridiskām sekām, pilnībā tiksot piemērota LESD 218. panta 9. punktā paredzētā procedūra.

88. Attiecībā uz Tiesu un vispārīgāk attiecībā uz to, lai tiktu saglabātas Savienības un tās tiesību sistēmas īpašās iezīmes saistībā ar tiesību aizsardzības tiesā sistēmu, Komisijas vērtējumi šajā ziņā būtībā skar trīs jautājumus par iekšējo tiesību aizsardzības līdzekļu izsmelšanu, tiesību aizsardzības tiesā efektivitāti, it īpaši saistībā ar kopējo ārpolitiku un drošības politiku (turpmāk tekstā – “KĀDP”), un Tiesas pilnvarām saskaņā ar LESD 258., 260. un 263. pantu. Pirmie divi jautājumi rodas saistībā ar ECPAK 6. un 13. pantu un 35. panta 1. punktu, saskaņā ar kuriem, pirmkārt, par visiem līgumslēdzēju pušu lēmumiem ir jābūt iespējai saņemt efektīvu iekšējo struktūru aizsardzību un, otrkārt, šāda tiesību aizsardzības līdzekļa izsmelšana, nepanākot vēlamo rezultātu, ir nosacījums, lai individuāla sūdzība, kas iesniegta ECT, būtu pieņemama.
89. Pirmkārt, attiecībā uz iekšējo tiesību aizsardzības līdzekļu iepriekšēju izsmelšanu Komisija uzskata, ka ar nolīguma projektu ir nodrošināts, ka ir jāizmēģina tiesību aizsardzības iespējas Savienības tiesās, lai ECT likumīgi varētu tikt iesniegta sūdzība par Savienības tiesību aktu. Komisija norāda, ka, pirmkārt, nolīguma projekta 1. panta 5. punkta otrajā ievilkumā ir precizēts, ka ECPAK 35. panta 1. punktā ietvertais vārds “iekšējs” ir saprotams kā tāds, kurš mutatis mutandis attiecas arī uz Savienības iekšējo tiesību sistēmu. Otrkārt, nolīguma projekta 5. pantā nepārprotami ir noteikts, ka tiesvedības Savienības tiesās nedrīkst tikt interpretētas kā starptautiskas izmeklēšanas vai mierizlīguma procedūras. Līdz ar to vērsšanās šajās tiesās nepadarīs sūdzību par nepieņemamu ECPAK 35. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē.
90. Turklāt, lai ieviestu Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūru, Komisija uzsver, ka pastāv iespēja, ka dalībvalsts tiesa konstatē, ka šīs dalībvalsts darbība vai bezdarbība ir pretrunā pamattiesībām, kuras ir nodrošinātas Savienības līmenī un atbilst ar ECPAK garantētajām tiesībām, un ka šis pārkāpums ir saistīts ar kādu Savienības atvasināto tiesību normu. Šādā gadījumā šī valsts tiesa nebūs tiesīga kā saistītu jautājumu pati konstatēt Savienības tiesību akta, kurā ietverta šī norma, spēkā neesamību un to nepiemērot, jo tikai Tiesa, kurā iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, var atzīt minēto tiesību aktu par spēkā neesošu (spriedums Foto-Frost, 314/85, EU:C:1987:452, 11.–20. punkts). Ja pēc tam saistībā ar to pašu darbību vai bezdarbību ECT tiek apgalvots to pašu šajā konvencijā garantēto pamattiesību pārkāpums un ja tādējādi ar šo apgalvojumu tiek apstrīdēta attiecīgās Savienības tiesību normas saderība ar to, Savienība kļūst par līdzatbildētāju un tās iestādēm, tostarp Tiesai, būs saistošs ECT spriedums, kurā konstatēts šis konvencijas pārkāpums. Šī situācija varētu rasties, lai arī Tiesai vēl nebūtu bijusi iespēja izvērtēt šī Savienības tiesību akta spēkā esamību saistībā ar attiecīgajām pamattiesībām, kuru pārkāpums tiktu apgalvots ECT. Šajā kontekstā vērsšanās Tiesā saskaņā ar LESD 267. panta pirmās daļas b) punktu nevarētu tikt uzskatīta par iekšējo tiesību aizsardzības līdzekli, kurš sūdzības iesniedzējam ir jāizmēģina, lai varētu vērsties ECT, jo šāda vērsšanās nebūtu atkarīga no pusēm un līdz ar to tās neizsmelšana nevarētu radīt sūdzības nepieņemamību ECT. Šāds secinājums ir izdarāms vēl jo vairāk tāpēc, ka Tiesas kompetence attiecīgā gadījumā konstatēt Savienības tiesību akta spēkā neesamību ir viena no tās pilnvarām. Komisija uzskata, ka, lai saglabātu šīs pilnvaras, ir jāparedz, ka tiesvedībā ECT, kurā Savienība ir līdzatbildētāja, Tiesai ir iespēja izvērtēt Savienības tiesību normas saderību ar ECPAK. Šai iespējai turklāt ir jābūt, pirms ECT lemj par tajā iesniegtā apgalvojuma pamatotību un tādējādi, pakārtoti tam, par minētās tiesību normas saderību ar attiecīgajām pamattiesībām. Turklāt šāda nepieciešamība Tiesai vispirms izvērtēt attiecīgo tiesību normu izrietot arī no minētās konvencijas kontroles mehānisma pakārtotā rakstura salīdzinājumā ar līgumslēdzējās pusēs esošajām cilvēktiesību aizsardzības sistēmām.
91. Tieši lai izpildītu šo nepieciešamību, nolīguma projekta 3. panta 6. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka šādos apstākļos Tiesai tiek dots laiks, kas vajadzīgs, lai izvērtētu attiecīgo tiesību normu šīs tiesas pirmsiesaistīšanas procedūras ietvaros. Atbilstoši šī paša punkta otrajam teikumam šim izvērtējumam ir jānotiek ātri, lai nepamatoti netiktu paildzināta tiesvedība ECT. Kā izriet no minētās tiesību normas pēdējā teikuma, ECT nebūšot saistošs Tiesas vērtējums.

92. Komisija, protams, piebilst, ka minētā 3. panta 6. punkts ir jāpapildina ar Savienības iekšējiem noteikumiem, kuros regulēta Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūra. Nolīguma projektā šie noteikumi neesot ietverti. Tiem tomēr neesot jābūt starptautiskā nolīgumā, bet gan esot jābūt autonomi pieņemtiem Savienības līmenī, jo ar tiem tiek regulēta iekšēja Savienības procedūra. Tāpat neesot ne vajadzīgi, ne atbilstoši iekļaut minētos procesuālos noteikumus Līgumos. Ar Līgumiem, pirmkārt, tiktu uzlikts pienākums Savienības iestādēm, kā arī dalībvalstīm īstenot Savienības pievienošanas ECPAK un, otrkārt, tiktu aizliegts, ka šī pievienošanās varētu ietekmēt Tiesas kompetenci. Šajā ziņā Komisija uzskata, ka atbilstošāk ir rīkoties tā, ka noteikumi, kuros paredzēts pats Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūras princips un definētas kompetentās struktūras, lai to uzsāktu, kā arī standarti, saistībā ar kuriem ir jāizvērtē saderība, tiek pieņemti ar Padomes lēmumu, ar kuru noslēdz pievienošanās nolīgumu saskaņā ar LESD 218. panta 6. punkta a) apakšpunkta ii) punktu. Attiecībā uz iekšējo noteikumu, kuros regulēta Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūra, saturu vispirms tiesībām uzsākt šo procedūru ar Tiesai adresētu lūgumu būtu jābūt Komisijai un dalībvalstij, pret kuru ir vērsta ECT iesniegtā sūdzība. Turklāt Tiesai būtu jābūt tiesīgai lemt, pirms Savienība un attiecīgā dalībvalsts ir ieņēmusi nostāju ECT. Tālāk, tā kā procedūrai būtu dažas strukturālas līdzības ar prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, noteikumiem par tiesībām tajā piedalīties būtu jābūt tādiem pašiem kā Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23. pantā paredzētajiem. Visbeidzot, prasības par ātrumu varētu tikt izpildītas, piemērojot šo statūtu 23.a pantā paredzēto paātrināto tiesvedību.
93. Otrkārt, attiecībā uz tiesību aizsardzības tiesā efektivitāti Komisija uzskata, ka, lai kādu darbību attiecinātu uz Savienību vai arī dalībvalsti, tādējādi atzīstot to atbildību saistībā ar ECPAK, būtu jāpiemēro tie paši [atbildības] attiecināšanas kritēriji, kas ir piemērojami Savienībā. Nolīguma projekta 1. panta 4. punkta pirmais teikums atbilstot šai prasībai, paredzot, ka šīs konvencijas mērķiem dalībvalsts pasākums tiek attiecināts uz šo valsti, pat ja šis pasākums tiek veikts, tai īstenojot Savienības tiesības, tostarp lēmumus, kuri pieņemti, pamatojoties uz Līgumu par ES un LESD. Tādējādi tikšot nodrošināta efektīva aizsardzība, jo saskaņā ar LESD 19. panta 1. punkta otro daļu minētās dalībvalsts tiesām ir jānodrošina tiesību aizsardzība tiesā saistībā ar tās tiesību aktiem.
94. Tomēr īpaši jautājumi par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā rodoties saistībā ar KĀDP jomu, jo Savienības tiesībām šajā ziņā ir divas īpašas iezīmes.
95. Pirmkārt, saistībā ar tiesību aktu attiecināmību – KĀDP īstenošanu, veicot militāras operācijas, nodrošina dalībvalstis saskaņā ar LES 24. panta 1. punkta otrās daļas ceturto teikumu, 28. panta 1. punktu, 29. pantu un 42. panta 3. punktu. Komisija norāda, ka, lai tiktu ņemta vērā šī iezīme, nolīguma projekta 1. panta 4. punktā ir paredzēts, ka pat attiecībā uz KĀDP ietvaros veiktajām militārajām operācijām dalībvalstu darbības tiek attiecinātas uz konkrēto dalībvalsti, nevis Savienību. Šim precizējumam būtu jāizslēdz, ka attiecībās starp Savienību un tās dalībvalstīm varētu tikt transponēta ECT judikatūra, ar kuru tā ir lēmusi par starptautiskas organizācijas atbildību saistībā ar darbībām, kuras veikusi līgumslēdzēja puse, lai īstenotu kādu šīs organizācijas lēmumu (ECT lēmums Behrami un Behrami pret Franciju un Saramati pret Franciju, Vāciju un Norvēģiju, Nr. 71412/01 un Nr. 78166/01, 122. punkts, 2007. gada 2. maijs, kā arī ECT spriedums Al-Jedda pret Apvienoto Karalisti, Nr. 27021/08, 76. punkts, 2011. gada 7. jūlijs). Kā turklāt ir precizēts paskaidrojošā ziņojuma projekta 24. punktā, lietās, kurās šī judikatūra tika iedibināta, nepastāvēja nekāds īpašs noteikums par tiesību aktu attiecināšanu, kāds ir paredzēts minētajā nolīguma projekta 1. panta 4. punktā.
96. Otrkārt, attiecībā uz Savienības tiesas veiktās pārbaudes efektivitāti KĀDP jomā šī pārbaude būtu ierobežota gan ar LES 24. panta 1. punkta otrās daļas pēdējo teikumu, gan ar LESD 275. panta otro daļu. No šiem noteikumiem būtībā izrietot, ka Tiesai nav kompetences ne attiecībā uz noteikumiem par KĀDP, ne attiecībā uz tiesību aktiem, kuri pieņemti uz to pamata. Tiesas kompetencē esot tikai pārbaudīt LES 40. panta ievērošanu un izlemt lietas, kuras ierosinātas saskaņā ar LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētajiem nosacījumiem par tādu lēmumu likumību, kuri paredz "ierobežojošus pasākumus" pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus pieņēmusi Padome, pamatojoties uz Līguma par ES V sadaļas II nodaļu. Līdz ar to jautājums varot būt par to, vai Savienībā ir paredzēti efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi KĀDP jomā.

97. Komisija šajā ziņā atgādina, ka, lai sūdzība ECT būtu pieņemama, sūdzības iesniedzējam ir jāvar apgalvot, ka viņš ir cietis no ECPAK vai tās protokolos atzīto tiesību pārkāpuma un ka viņu tādējādi tieši skar strīdīgā darbība vai bezdarbība.
98. Pirmkārt, attiecībā uz dalībvalsts veiktajām darbībām KĀDP jomā, ciktāl tās tieši skar kādu personu un par kurām var tikt iesniegta sūdzība ECT, tiesību aizsardzība tiesā saistībā ar šīm darbībām būšot jānodrošina dalībvalstu tiesām. Ja izņēmuma kārtā šī darbība ir pamatota ar tāda Padomes lēmuma normu, kas pieņemts, pamatojoties uz LES 28. panta 1. punktu, varot tikt apstrīdēta šādas normas saderība ar ECPAK. Komisija uzskata, ka šajā gadījumā pats Padomes lēmums būtu "ierobežojošs pasākums" LESD 275. panta otrās daļas izpratnē tādējādi, ka, lai arī šajā tiesību normā ir tieši atzīta tikai Tiesas kompetence izskatīt prasības atcelt tiesību aktu, "kuras ierosinātas saskaņā ar [LESD] 263. panta ceturtajā daļā paredzētajiem nosacījumiem", šie noteikumi tomēr varētu būt lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets attiecīgā gadījumā saistībā ar to spēkā esamību. Šajā ziņā Komisija balstās tostarp uz spriedumu Segi u.c./Padome (C-355/04 P, EU:C:2007:116), kurā Tiesa, neraugoties uz to, ka ar Līguma par ES 35. panta 1. punktu, ar Nicas līgumu grozītajā redakcijā, no Tiesas kompetences sniegt prejudiciālus nolēmumus tika izslēgtas "kopējās nostājas", esot pieļāvusi valstu tiesu iespēju iesniegt prejudiciālu jautājumu par kādu kopējo nostāju, kuras piemērošanas joma tās satura dēļ – jo tajā paredzētas tiesiskās sekas attiecībā pret trešām personām – pārsniedz ar Līguma par ES šīm tiesību akta veidam paredzēto piemērošanas jomu. Arī šādos apstākļos esot piemērojama Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūra.
99. Otrkārt, attiecībā uz Savienības iestāžu veiktajām darbībām KĀDP jomā esot jānošķir tiesību akti, kuri rada saistošas tiesiskās sekas, no tiem, kuri šādas sekas nerada. Tiesību akti, kuri rada saistošas tiesiskās sekas, ciktāl ar tiem varētu tikt pārkāptas pamattiesības, esot "ierobežojoši pasākumi" LESD 275. panta otrās daļas izpratnē un tādējādi par tiem var tikt celta prasība atcelt tiesību aktu Savienības tiesā. Savukārt par tiesību aktiem, kuri šādas sekas nerada, pēc sava rakstura nevarot ne tikt celta prasība atcelt tiesību aktu, ne iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu. Vienīgais Savienībā pieejamais tiesību aizsardzības līdzeklis pret šādiem tiesību aktiem esot prasība sakarā ar atbildību saskaņā ar LESD 340. pantu, jo šī prasība, kā uzskata Komisija, nav izslēgta ar LESD 275. panta pirmo daļu.
100. Tādējādi Komisija uzskata, ka nolīguma projekta 1. panta 4. punkta, LES 19. panta 1. punkta, kā arī LESD 275. un 340. panta kopīgas piemērošanas sekas ir tādas, ka par visiem Savienības un dalībvalstu tiesību aktiem un pasākumiem KĀDP jomā, par kuriem kāda persona var uzskatīt sevi par cietušo ECPAK atzīto tiesību pārkāpumā, var tikt nodrošināta efektīva aizsardzība Savienības vai dalībvalstu tiesās.
101. Treškārt, Komisija uzskata, ka nolīguma projekts neietekmē arī Tiesas pilnvaras saskaņā ar LESD 258., 260. un 263. pantu. Tā 5. pantā ir ietverts interpretācijas noteikums, saskaņā ar kuru "tiesvedības [Tiesā] nedrīkst tikt interpretētas kā [...] strīdu izšķiršanas instance [ECPAK] 55. panta izpratnē". Tādējādi tieši esot saglabāta iespēja, ka strīdi, kuri attiecas uz šīs konvencijas interpretāciju un piemērošanu – arī uz Savienības līmeni, it īpaši Hartā, noteiktajām pamattiesībām – tiks nodoti izskatīšanai Tiesā.
102. Attiecībā it īpaši uz prasībām sakarā ar pienākumu neizpildi Komisija atgādina, ka no nolīguma projekta 1. panta 3. punkta izriet, ka dalībvalstīm saskaņā ar Savienības tiesībām nav noteikts nekāds pienākums saistībā ar ECPAK vai tās protokolos. Tādējādi prasības sakarā ar pienākumu neizpildi priekšmets pēc definīcijas nevarētu būt dalībvalsts pieļauta tai saskaņā ar ECPAK uzlikto pienākumu neizpilde. Tomēr nolīguma projekta 5. pantā minētajai atsaucei uz ECPAK 55. pantu būtu lietderīga iedarbība saistībā ar prasību, lai pievienošanās neietekmētu Tiesas pilnvaras. Atbilstoši Hartas 51. panta 1. punktam dalībvalstīm būtu saistošas Savienības līmenī noteiktās pamattiesības, tām īstenojot Savienības tiesības. Ciktāl ECPAK 55. pantā minētais aizliegums varētu tikt saprasts kā tāds, kurš attiecas arī uz strīdiem starp līgumslēdzējam pusēm par tāda starptautiska instrumenta kā –

ciktāl tas attiecas uz dalībvalstīm – Līgumi un Harta normu, kurām ir tāds pats saturs kā konvencijas noteikumiem, interpretāciju vai piemērošanu, nolīguma projekta 5. panta sekas būtu tādas, ka šāda interpretācija nevarētu tikt attiecināta uz Savienību.

103. ECT esot precizējusi, ka Komisijas saskaņā ar LESD 258. pantu īstenotās pilnvaras neatbilst starptautiskas izmeklēšanas vai mierizlīguma procedūras izmantošanai ECPAK 35. panta 2. punkta b) apakšpunkta izpratnē (ECT spriedums Karoussiotis pret Portugāli, Nr. 23205/08, 75. un 76. punkts, 2011. gada 1. februāris).

104. Komisija precizē, ka nav vajadzīgs, lai nolīguma projektā būtu paredzēts īpašs nepieņemamības izņēmums, kas piemērojams sūdzībām ECT saskaņā ar ECPAK 33. pantu, kuras ir iesniegusi Savienība pret kādu dalībvalsti vai, pretēji, kāda dalībvalsts pret Savienību par strīdu attiecībā uz šīs konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, jo šādas sūdzības būtu acīmredzamā pretrunā Savienības tiesībām. Ar tām ne vien būtu apiets LESD 258. pants, bet par lēmumu iesniegt šādu sūdzību varētu tikt celta prasība atcelt tiesību aktu saskaņā ar LESD 263. pantu. Turklāt ar dalībvalsts iesniegtu sūdzību pret Savienību tiktu apiets LESD 263. pants vai, attiecīgā gadījumā, LESD 265. pants, un tas atbilstoši Savienības tiesībām tiktu sodīts, uzsākot pārkāpuma procedūru.

5. 5. LES 8. protokola 2. panta otrais teikums

105. Attiecībā uz LES 8. protokola 2. panta otrajā teikumā paredzēto prasību, saskaņā ar kuru pievienošanās nedrīkst ietekmēt dalībvalstu īpašo stāvokli saistībā ar ECPAK, jo īpaši saistībā ar tās protokoliem, pasākumiem, ko dalībvalstis veic, atkāpjoties no ECPAK atbilstīgi tās 15. pantam, un šīs konvencijas atrunām, ko dalībvalstis pieņēmušas saskaņā ar ECPAK 57. pantu, Komisija norāda, ka saskaņā ar nolīguma projekta 1. panta 3. punkta pirmo teikumu Savienības uzņemto saistību apjoms ir ierobežots *ratione personae* vienīgi ar Savienību kā starptautisko publisko tiesību subjektu, kas nav dalībvalstis. Tādējādi dalībvalsts, kura saskaņā ar ECPAK 57. pantu būtu izdarījusi atrunu attiecībā uz kādu no tām normām vai kādu no tiem protokoliem, kuriem pievienojas Savienība, un kura būtu veikusi pasākumus, atkāpjoties no šīs konvencijas saskaņā ar tās 15. pantu, vai kura nebūtu puse kādā no protokoliem, kuriem Savienība varētu pievienoties nākotnē, tiesisko situāciju neietekmēsot Savienības pievienošanās minētajai konvencijai. No tā arī izrietot, ka, lai arī saskaņā ar LESD 216. panta 2. punktu Savienības noslēgtie nolīgumi ir saistoši Savienības iestādēm un tās dalībvalstīm, ar nolīguma projektu tām netiekot radīts neviens Savienības tiesībās paredzēts pienākums saistībā ar šo konvenciju un tās protokoliem.

6. 6. LES 8. protokola 3. pants

106. Visbeidzot, saistībā ar LES 8. protokola 3. pantā minēto prasību, saskaņā ar kuru pievienošanās nedrīkst skart LESD 344. pantu, Komisija norāda, ka citas sekas tam, ka atbilstoši nolīguma projekta 1. panta 3. punktam Savienības pievienošanās ECPAK nerada dalībvalstīm nevienu pienākumu saskaņā ar Savienības tiesībām saistībā ar ECPAK un tās protokoliem, būtu tādas, ka iespējamais strīds starp dalībvalstīm par šīs konvencijas interpretāciju vai piemērošanu *stricto sensu* nebūtu strīds par Līgumu interpretāciju vai piemērošanu, uz kuru attiecas LESD 344. pantā minētais aizliegums.

107. Tomēr nolīguma projekta 5. pantā minētajai atsaucei uz ECPAK 55. pantu būtu lietderīga iedarbība saistībā ar minēto prasību. Ciktāl šajā 55. pantā minēto aizliegumu varētu saprast kā tādu, kurš attiecas arī uz strīdiem starp līgumslēdzējām pusēm par tāda starptautiska instrumenta kā – ciktāl tas attiecas uz dalībvalstīm – Līgumu un Hartas normu, kurām ir tāds pats saturs kā konvencijas noteikumiem, interpretāciju vai piemērošanu, nolīguma projekta 5. panta sekas būtu tādas, ka šāda interpretācija nevarētu tikt attiecināta uz Savienību. Šajā ziņā Komisija piebilst, ka nav vajadzīgs noteikums, kurā būtu paredzēts, ka nav pieņemama dalībvalsts ECT iesniegta sūdzība pret kādu citu dalībvalsti par strīdu attiecībā uz tādu Savienības tiesību normu interpretāciju vai piemērošanu, kurām

ir tāds pats saturs kā ECPAK normām, un, it īpaši, uz Hartas normām. Šādas sūdzības iesniegšana jau būtu pretrunā LESD 344. Pantam, un Savienības limenī šis pārkāpums tiktu sodīts ar LESD 258.–260. pantā paredzētajām procedūrām.

VII – Tiesā iesniegto galveno apsvērumu kopsavilkums

108. Šī lūguma sniegt atzinumu ietvaros Tiesā savus apsvērumus rakstveidā vai mutvārdos tiesas sēdē ir sniegušas Beļģijas, Bulgārijas, Čehijas, Dānijas, Vācijas, Igaunijas valdības, Īrija, Grieķijas, Spānijas, Francijas, Itālijas, Kipras, Latvijas, Lietuvas, Ungārijas, Nīderlandes, Austrijas, Polijas, Portugāles, Rumānijas, Slovākijas, Somijas, Zviedrijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Parlaments un Padome.
109. Visas iepriekšminētās dalībvalstis un iestādes būtībā secina, ka nolīguma projekts ir saderīgs ar Līgumiem, un tās lielākoties savos vērtējumos izmanto Komisijas vērtējumu. Tomēr to vērtējumi vairākos jautājumos atšķiras no Komisijas vērtējumiem.

A – Par lūguma sniegt atzinumu pieņemamību

110. Attiecībā uz lūguma sniegt atzinumu pieņemamību būtībā netiek apstrīdēts, ka lūguma priekšmets ir “paredzētais nolīgums” LESD 218. panta 11. punkta izpratnē un ka Tiesai ir visa vajadzīgā informācija, lai izvērtētu tā saderību ar Līgumiem, kā prasīts minētajā tiesību normā (atzinums 2/94, EU:C:1996:140, 20. un 21. punkts).
111. Savukārt attiecībā uz Komisijas sniegtajiem vērtējumiem par iekšējiem noteikumiem ir izteiktas ļoti dažādas nostājas.
112. Nenoliedzami, kā uzskata Bulgārijas un Dānijas valdības, Īrija, Francijas, Ungārijas, Portugāles, Somijas, Zviedrijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Parlaments un Padome, ka apstākļi, ka šie noteikumi vēl nav pieņemti, neietekmē lūguma pieņemamību. Tas tā it īpaši ir tādēļ, ka, pirmkārt, kā norāda Igaunijas un Latvijas valdības, šādi noteikumi radītu sekas vienīgi Savienībai un neietekmētu nolīguma projekta starptautiskos aspektus un, otrkārt, kā būtībā uzsver Polijas un Zviedrijas valdības, šiem noteikumiem ir jābūt arī saderīgiem ar Līgumiem, bet šādu saderību attiecīgā gadījumā, kā uzskata Kipras, Zviedrijas un Apvienotās Karalistes valdības, var pārbaudīt Tiesa saskaņā ar LESD 263. pantu.
113. Tomēr Komisijai esot bijis jāatturas uzsākt diskusijas par šiem noteikumiem Tiesā šajā lūguma sniegt atzinumu tiesvedībā. Tiesa nevarot lemt par šiem iekšējiem noteikumiem, kā uzskata Grieķijas un Nīderlandes valdības, to hipotētiskā rakstura dēļ vai nu tādēļ, kā uzskata Francijas, Kipras un Lietuvas valdības, kā arī Padome, ka nav pietiekamas informācijas par to saturu, vai arī, kā norāda Čehijas, Igaunijas, Francijas, Kipras, Lietuvas, Nīderlandes, Portugāles, Slovākijas un Zviedrijas valdības, ņemot vērā to neattiecināmību uz attiecīgo starptautisko nolīgumu, kurš vienīgais varot būt lūguma sniegt atzinumu priekšmets saskaņā ar LESD 218. panta 11. punktu. Turklāt, ja Tiesai būtu jālemj par tādu noteikumu saturu, kurus vēl nav pieņēmis Savienības likumdevējs, Igaunijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Padome uzskata, ka Tiesa piesavinātos likumdevēja kompetenci, pārkāpjot LES 13. pantu, vai, kā uzskata Igaunijas valdība, pārkāpjot LES 5. panta 1. un 2. punktā paredzēto kompetenču dalījuma principu.
114. No tā izrietot, ka lūgums sniegt atzinumu ir pieņemams, tikai ciktāl tas attiecas uz paredzēto nolīgumu, lai arī attiecībā uz iekšējiem noteikumiem vai nu, kā uzskata Francijas un Kipras valdības, Tiesai nav kompetences, vai arī, kā norāda Čehijas, Igaunijas un Francijas valdības, šis lūgums ir nepieņemams, vai arī, kā uzskata Lietuvas valdība, Tiesai nav jālemj.

115. Ja savukārt iekšējo noteikumu analīze būtu nepieciešama, lai izvērtētu nolīguma projekta saderību ar Līgumiem, – kas ir jautājums, par kuru, kā uzskata Grieķijas valdība, Tiesai ir jālemj, – tad vai nu, kā uzskata Polijas valdība, Tiesai savs atzinums par šī projekta saderību ar Līgumiem ir jāpakļauj nosacījumam, ka vai nu arī iekšējie noteikumi ir saderīgi ar tiem, vai arī – atbilstoši Rumānijas valdības teiktajam – ar deklarācijas projektu, vai arī, kā norāda Igaunijas valdība un Padome, tiesvedība ir jāaptur līdz brīdim, kad šie noteikumi ir pieejami, vai arī, kā uzskata Grieķijas valdība un Padome, lūgums ir jāatzīst par nepieņemamu pilnībā vai – atbilstoši Spānijas valdības viedoklim – attiecībā uz tiem nolīguma projekta aspektiem, kuri vēl ir jāprecizē minētajos iekšējos noteikumos, proti, aspektiem saistībā ar Savienības pārstāvības ECT jautājumiem, Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūru, izmantojamajām procedūrām, lai izveidotu trīs kandidātu sarakstu tiesneša amatam, un Savienības dalību Asamblejā vai Ministru komitejā, kā arī jaunajiem balsošanas noteikumiem, kuri iekļauti 18. noteikuma projektā.
116. Pakārtoti, ja Tiesa izšķirtos lemt par iekšējiem noteikumiem, ir iesniegti apsvērumi attiecībā uz to galvenajiem noteikumiem.
- B – Par lietas būtību
1. 1. LES 8. protokola 1. panta a) punkts
117. Visas apsvērumus sniegušās dalībvalstis un iestādes piekrīt to Komisijas vērtējumu būtībai, ar kuriem secināts, ka ar nolīguma projektu tiek saglabātas Savienības un tās tiesību sistēmas īpašās iezīmes, ciktāl tas attiecas uz īpašiem noteikumiem par Savienības dalību ECPAK kontroles struktūrās.
2. 2. LES 8. protokola 1. panta b) punkts
118. Minētās dalībvalstis un iestādes arī uzskata, ka ar līdzatbildētāja mehānismu būtībā var tikt saglabātas Savienības un tās tiesību sistēmas īpašās iezīmes, nodrošinot, ka lietas, ko ierosinājušas valstis, kas nav Savienības dalībvalstis, un fiziskās personas, tiks attiecīgi un pareizi vērstas pret dalībvalstīm un/vai Savienību.
119. Tomēr dažas dalībvalstis uzskata, ka Komisijas vērtējumi ir jāpielāgo vai jāprecizē.
120. Vispirms Austrijas valdība uzskata, ka līdzatbildētāja mehānismu ir jāvar iedarbināt ne tikai tad, ja no ECPAK pārkāpuma “var izvairīties, tikai neizpildot [Savienības] tiesībās paredzētus pienākumus”, bet arī tad, ja šāds pārkāpums ir attiecināms uz dalībvalsti, īstenojot Savienības tiesības, pat ja saskaņā ar šīm tiesībām šai dalībvalstij ir atzīta noteikta autonomijas pakāpe. Ja apgalvotais pārkāpums ir saistīts ar aktu, ar kuru tiek transponēta direktīva, Savienības interesēs varētu būt šīs direktīvas likumību aizsargāt ECT, pat ja ar šo direktīvu attiecīgajai dalībvalstij nav uzlikts pienākums pieņemt minēto aktu, bet tajā ir tikai noteikta tai atļauja to darīt. Turklāt varētu būt sarežģīti iepriekš zināt tās brīvības robežas apjomu, kāda ir dalībvalstīm, transponējot kādu direktīvu.
121. Turpinājumā Bulgārijas valdība uzskata, ka līdzatbildētāja mehānisma fakultatīvais raksturs dod potenciālajam līdzatbildētājam iespēju izvairīties no atbildības, kura izriet no ECPAK 46. panta. Šajā ziņā Austrijas valdība piebilst, ka šī mehānisma saderība ar LES 8. protokola 1. panta b) punkta prasībām ir atkarīga no tā, vai Savienības tiesībās ir iekšēja norma, ar kuru Savienības iestādēm gadījumā, ja lieta ir ierosināta pret vienu vai vairākām dalībvalstīm, ir pienākums lūgt, lai Savienībai tiktu atļauts būt par līdzatbildētāju, ja tiek apgalvots šis konvencijas pārkāpums, kas dod pamatu šaubām par Savienības tiesību saderību ar šo konvenciju. Lai arī šāds iekšējs noteikums jau ir paredzēts deklarācijas projekta a) punktā, tomēr būtu nepieciešams, lai šis pienākums tiktu regulēts saistoši, tādējādi, ka šāda lūguma neiesniegšana vai atteikums piedalīties tiesvedībā pēc ECT lūguma saskaņā ar nolīguma projekta 3. panta 5. punktu būtu uzskatāma par bezdarbību LESD 265. panta izpratnē. Turklāt Rumānijas valdība uzskata, ka no minētā deklarācijas projekta izriet, ka, lai arī

Savienības kā līdzatbildētājas iestāšanās lietā ir paredzēta nolīguma projektā kā iespējamība, Savienība apņemas iekšienē pieņemt noteikumus, kas ļaus noteikt, kurš apgalvotais minētās konvencijas noteikumu pārkāpums ir saistīts ar Savienības tiesībām, kā arī attiecīgās dalībvalsts rīcības robežas.

122. Turklāt Francijas valdība uzskata, ka, lai izvairītos no tā, ka ECT varētu lemt par tādiem Savienības tiesību jautājumiem kā atbildības dalījums tāda pārkāpuma gadījumā, kas konstatēts tiesvedības, kurā viena līgumslēdzēja puse ir līdzatbildētāja, beigās, nolīguma projekta 3. panta 7. punkts noteikti ir jāinterpretē tādējādi, ka ECT var lemt par atbildības sadalījumu starp atbildētāju un līdzatbildētāju, tikai pamatojoties uz to kopīga lūguma ietvaros iesniegtajiem argumentiem.
 123. Visbeidzot, Apvienotās Karalistes valdība precizē, ka pretēji Komisijas ieteikumam, saskaņā ar kuru līdzatbildētājam atbilstoši ECPAK 46. panta 1. punktam ir jānovērš ECPAK pārkāpums, lai tiktu izpildīts ECT spriedums, šis pienākums faktiski būtu jāsadala. Ja šāds spriedums būtu jāpasludina kopā pret Savienību un vienu vai vairākām tās dalībvalstīm, ar pašu šo spriedumu kādai konkrētai Savienības iestādei, it īpaši Komisijai, netiktu piešķirtas pilnvaras rīkoties, lai nodrošinātu tā pareizu izpildi, kurai drīzāk būtu jānotiek, izmantojot parastos Savienības likumdošanas procesus.
3. 3. LES 6. panta 2. punkts un LES 8. protokola 2. panta pirmais teikums
124. Komisijas vērtējumiem saistībā ar prasību, saskaņā ar kuru pievienošanās ECPAK neietekmēsot Savienības kompetences, lielākoties piekrīt Tiesai apsvērumus sniegušās dalībvalstis, izņemot jautājumā par Savienības kompetenci, lai pievienotos citiem protokoliem, nevis tiem, kuriem tā pievienojas saskaņā ar nolīguma projekta 1. pantu, proti, Papildu protokolam un Protokolam Nr. 6.
 125. It īpaši Vācijas valdība uzskata, ka lūgumā sniegt atzinumu ietvertie apsvērumi par iespējamo pievienošanās citiem protokoliem, kas nav Papildu protokols un Protokols Nr. 6, ir nepieņemami, jo šajā ziņā nepastāv nekāds "paredzētais nolīgums".
 126. Attiecībā uz lietas būtību Slovākijas valdība uzskata, ka Savienībai šobrīd ir kompetence pievienoties vienīgi abiem iepriekšējā punktā minētajiem protokoliem, lai arī, kā norāda Dānijas valdība, Savienībai nav kompetences pievienoties tiem esošajiem protokoliem, kuru līgumslēdzējas puses nav visas dalībvalstis.
 127. Savukārt Latvijas, Nīderlandes un Polijas valdības uzskata, ka Savienībai teorētiski varētu būt kompetence pievienoties arī šiem pēdējiem minētajiem protokoliem. Tomēr šis apstāklis neesot noteicošais. Kā norāda Nīderlandes valdība, ņemot vērā LESD 218. panta 6. punkta otrās daļas a) punkta ii) apakšpunktā un 8. punkta otrajā daļā paredzēto procedūru, kurā noteikts, ka attiecībā uz nolīguma slēgšanu šī panta izpratnē lēmumu pieņemt vienbalsīgi un šo nolīgumu ratificē visas dalībvalstis saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām, esot maz ticams, ka Savienība varētu saņemt dalībvalstu ratifikācijas attiecībā uz pievienošanās protokoliem, kuru līgumslēdzējas puses tās nav. Katrā ziņā šobrīd Savienība nevarot pievienoties citiem protokoliem, kuri nav minēti nolīguma projekta 1. pantā, ja vien, kā uzskata Latvijas valdība, Padome šajā ziņā neparedz īpašu pilnvarojumu, vai – atbilstoši Polijas valdības apgalvotajam – neatkarīgi no dalībvalstu gribas. Visbeidzot, Vācijas valdība piebilst, ka šī kompetence ir jāisteno, ievērojot LES 8. protokola 2. panta otro teikumu, saskaņā ar kuru pievienošanās nedrīkst ietekmēt dalībvalstu īpašo stāvokli saistībā ar ECPAK un, it īpaši, ar tās protokoliem. Tūlītēja pievienošanās protokoliem, kuriem visas dalībvalstis nav līgumslēdzējas puses, būtu pretrunā šai normai vai, kā uzskata Grieķijas valdība, lojālas sadarbības principam.
4. 4. LES 8. protokola 1. panta b) punkts un 2. panta pirmais teikums
128. Saistībā ar jautājumu par Līgumos paredzēto tiesību aizsardzības līdzekļu efektivitāti KĀDP jomā un, it īpaši, par Komisijas vērtējumiem par šīs politikas ietvaros pieņemto tiesību aktu attiecināmību Apvienotās Karalistes valdība šos vērtējumus ir uzskatījusi par nevajadzīgiem, jo ECT nekad nav

- piemērojusi Savienībai tās judikatūru par līgumslēdzēju pušu tiesību aktu attiecināmību uz starptautiskajām organizācijām. Katrā ziņā, kā norāda Vācijas valdība, nolīguma projekta 1. panta 4. punktā paredzētais noteikums, kas izskaidrots paskaidrojošā ziņojuma projekta 22.–26. punktā, ir jāpiemēro tikai Savienības pievienošanās ECPAK mērķiem un šis noteikums nedrīkst ietekmēt starptautisko tiesību vispārējos principus tiesību aktu attiecināmības uz starptautiskajām organizācijām jomā.
129. Detalizētākas ir dalībvalstu nostājas par Līgumos paredzētajiem ierobežojumiem Tiesas kompetencei KĀDP jomā.
130. Vispirms Grieķijas un Apvienotās Karalistes valdības uzskata, ka nav vajadzīgs, lai Tiesa interpretētu LESD 275. pantu un lemtu par tās iespējamo kompetenci, it īpaši attiecībā uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu šajā jomā.
131. Katrā ziņā Apvienotās Karalistes valdība piebilst, ka Komisijas ieteiktā minētā panta plašā interpretācija, saskaņā ar kuru Tiesas kompetence atbilstoši LESD 267. pantam attiektos arī uz tiesību aktiem KĀDP jomā, ir nepareiza un tā balstās uz spriedumiem *Gestoras Pro Amnistía u.c./Padome (C-354/04 P, EU:C:2007:115)*, kā arī *Segi u.c./Padome (EU:C:2007:116)*, proti, uz judikatūru, kas pasludināta pirms Lisabonas līguma stāšanās spēkā. Kā ir atgādinājušas arī Spānijas un Somijas valdības, šajā līgumā ar LESD 275. pantu tiesību aktu KĀDP jomā spēkā esamības pārbaude tieši tika ierobežota tikai ar prasībām atcelt tiesību aktu, tādējādi izslēdzot lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu par spēkā esamību. Atbilstoši šo abu pēdējo minēto valdību viedoklim LESD 275. pants ir jāinterpretē šauri ne tikai tādēļ, ka šajā jomā Tiesas kompetences neesamība ir princips un tās kompetence, kā ir norādījušas Francijas un Polijas valdības, kā arī Padome, ir vienīgi izņēmums, bet arī tādēļ – kā izcēlušas Spānijas un Polijas valdības –, ka plaša interpretācija, kas paplašina Tiesas kompetences KĀDP jomā, nav saderīga ar LES 8. protokola 2. panta prasībām. Turklāt Nīderlandes valdība norāda, ka šāda plaša interpretācija rada nenoteiktību attiecībā uz prasību atcelt šādus tiesību aktus pieņemamības nosacījumiem. Savienības tiesu kompetencē esot vienīgi lemt, pamatojoties uz LESD 263. panta ceturto daļu, par lēmumiem, kuros paredzēti ierobežojoši pasākumi pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus Padome ir pieņēmusi, balstoties uz Līguma par ES V sadaļas 2. nodaļu. Francijas valdība uzskata, ka jēdziena “ierobežojoši pasākumi” plaša interpretācija var ietekmēt prasību atcelt tiesību aktu un prasību, kuras balstītas uz LESD 277. pantā paredzēto iebildi par prettiesiskumu, pieņemamības nosacījumu interpretāciju. Visbeidzot, kā uzskata šī pēdējā minētā valdība un Padome, šāda paplašināšana turklāt varētu attiekties arī uz Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūru. Šī procedūra faktiski varētu tikt uzsākta tikai tad, ja ECT tiek apgalvots ECPAK pārkāpums, kurš saistīts ar ierobežojošu pasākumu, citādi Tiesas kompetences tiktu paplašinātas.
132. Turpinājumā Francijas valdība un Padome uzskata, ka Komisijas veiktā pasākumu, kuriem ir saistošas sekas, nošķiršana no pasākumiem, kuriem šādu seku nav, nav pamatota, jo būtiski ir tikai noskaidrot, vai runa ir par “ierobežojošu pasākumu” LESD 275. panta izpratnē. Jēdziens “ierobežojoši pasākumi” nevarot būt atkarīgs no tā vien, ka ar pasākumu var tikt pārkāptas indivīdu pamattiesības, jo šāda definīcija pārsniegtu LESD 215. panta 2. punktā paredzēto un atņemtu lietderīgu iedarbību LESD 275. panta pirmajai daļai.
133. Tādējādi, kā uzskata Padome, Tiesai, lai arī tās kompetencē paliek izskatīt iebildi par prettiesiskumu saskaņā ar LESD 277. pantu, savukārt nav kompetences, kā norāda Polijas valdība, ne nolēmumos par lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu izskatīt pasākumu, kas nav ierobežojoši pasākumi, spēkā esamību, ne, kā uzskata Francijas valdība un Padome, lemt par prasībām sakarā ar ārpuslīgumisko atbildību attiecībā uz tādu zaudējumu atlīdzību, kuri ciesti kāda tiesību akta vai pasākuma KĀDP jomā dēļ. Francijas un Nīderlandes valdības, kā arī Padome uzskata, ka ierobežojošu pasākumu jēdziens ietver tikai “sankciju lēmumus”, kuri pieņemti pret fiziskām vai juridiskām personām un ar kuriem tiek ierobežota to uzņemšana dalībvalstu teritorijā, kā arī tiek iesaldēti to līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas līdz ar to attiecas gan uz pamatlēmumiem, kuri balstās uz LES 31. panta 1. punktu, gan arī uz īstenošanas lēmumiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz šī paša panta 2. punktu.

134. Šajā ziņā Francijas valdība precizē, ka spriedums Segi u.c./Padome (EU:C:2007:116) par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību agrākā “trešā pilāra” ietvaros nav izmantojams šajā lietā, jo ar LESD 275. pantu – pretēji LES 35. panta 1. punktam – Tiesai neesot piešķirta nekāda kompetence izskatīt lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu.
135. Visbeidzot, kā uzskata Francijas valdība, ar to, ka ar šo LESD 275. panta interpretāciju indivīdiem var tikt atņemta efektīva tiesību aizsardzība tiesā attiecībā uz dažiem KĀDP jomā pieņemtajiem lēmumiem, nevarot būt pietiekami, lai Tiesai piešķirtu Līgumos neparedzētu kompetenci. Atbilstoši Francijas, Polijas, Somijas un Zviedrijas valdību teiktajam tieši tāpēc, lai nepieļautu, ka Savienība sistemātiski tiek atzīta par vainīgu ECPAK 6. un 13. panta pārkāpumā, nolīguma projekta 1. panta 4. punktā, kā arī paskaidrojošā ziņojuma projekta 23. un 24. punktā ir precizēts, ka dalībvalstīm ir jānodrošina tiesības uz tiesu un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, it īpaši tādēļ, ka Savienībai, kā norāda Padome, nav nekādas imunitātes pret tiesvedību saskaņā ar Līgumam par ES, LESD un EAEK līgumam pievienoto Protokolu (Nr. 7) par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā, kas nozīmē, ka pret to var tikt celta prasība atlīdzināt zaudējumus valstu tiesās. Šī iestāde turklāt uzskata, ka jautājums par to, vai tiesību aizsardzības tiesā sistēma KĀDP jomā atbilst minētajiem 6. un 13. pantam, ir svarīgs tikai saistībā ar tiem lēmumiem KĀDP jomā, kuri attiecināmi uz Savienību un kuri ir gan par militārām, gan civilām operācijām, ņemot vērā, ka dalībvalstu tiesām ir jānodrošina šādas aizsardzības efektivitāte attiecībā uz šādiem lēmumiem, kuri ir attiecināmi uz dalībvalstīm.
136. Attiecībā uz Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūru vispirms ir jānorāda, ka Apvienotās Karalistes valdība uzskata, ka šī procedūra nav vajadzīga, lai nolīguma projekts tiktu uzskatīts par saderīgu ar Līgumiem, jo, ņemot vērā ECT nolēmumu deklaratīvo raksturu, tie nekādi neietekmēs Savienības tiesību spēkā esamību. Katrā ziņā, kā ir norādījusi Bulgārijas valdība, nav jāuzsāk šī procedūra, ja Tiesa jau ir lēmusi par attiecīgā tiesību akta spēkā esamību saistībā ar attiecīgajām Hartā paredzētajām pamattiesībām, ņemot vērā gan Hartas 52. panta 3. punktu, gan arī prezumpciju par līdzvērtīgu aizsardzību, kas Savienības tiesībās ir gūta no ECT judikatūras (ECT spriedums Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret anonim Şirketi pret Īriju, Nr. 45036/98, 155. punkts, 2005. gada 30. jūnijs).
137. Turpinājumā, kā uzskata Čehijas valdība, Īrija, kā arī Grieķijas, Spānijas un Apvienotās Karalistes valdības, lai arī ar pirmsiesaistīšanas procedūru Tiesai ir piešķirtas papildu funkcijas salīdzinājumā ar tām, kuras tai jau bija piešķirtas ar Līgumiem, tas tomēr nenozīmē, ka ar nolīguma projektu ir paplašināta Tiesas kompetence, jo šīs papildu funkcijas nemaina tās pašreizējo kompetenci (atzinumi 1/92, EU:C:1992:189, 32. punkts; 1/00, EU:C:2002:231, 21., 23. un 26. punkts, kā arī 1/09, EU:C:2011:123, 75. punkts). Turklāt Dānijas un Ungārijas valdības uzskata, ka Tiesas iespēja lemt pirmsiesaistīšanas ietvaros dabiski un obligāti izriet no pašiem Līgumiem, it īpaši no LES 6. panta 2. punkta. Lai arī, kā ir norādījušas Francijas un Austrijas valdības, nebūtu jāizdara grozījumi Līgumos, Padomes lēmums, kas pieņemts saskaņā ar LESD 218. panta 8. punktu, kā uzskata Dānijas, Vācijas un Austrijas valdības, ir pietiekošs, lai Tiesai piešķirtu šo jauno funkciju, jo šāds lēmums ir jāratificē visām dalībvalstīm saskaņā ar savām konstitucionālajām prasībām. Šajā ziņā Parlaments tomēr norāda, ka, tā kā ar Padomes lēmumiem par starptautisku nolīgumu slēgšanu Savienības noslēgtam nolīgumam tiek tikai piešķirts saistošs spēks, būtu apšaubāms, ka šādiem lēmumiem varētu būt attiecīgs normatīvs saturs, jo vairāk tādēļ, ka “Parlaments tos nevar grozīt”.
138. Saistībā ar iestāžu pilnvaru ievērošanu, nenonākot pie secinājuma, ka Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūra ir pretrunā LES 8. protokola prasībām, Polijas valdība norāda, ka, ja Komisijai tiktu atzītas tiesības vērsties Tiesā ar prasībām pieņemt lēmumu par Savienības tiesību aktu noteikumu spēkā esamību un interpretāciju ārpus LESD 263. un 267. panta, tā rezultātā varētu tikt sagrozītas iestāžu – gan Komisijas, gan pašas Tiesas – pilnvaras un apieti šajās normās izvirzītie pieņemamības nosacījumi. Piemēram, saskaņā ar LESD 263. panta sesto daļu prasību atcelt Savienības tiesību aktu varot iesniegt iestāde divu mēnešu laikā pēc tam, kad tiesību akts publicēts vai darīts zināms prasītājam. Ja Komisija prasību atcelt tiesību aktu neceļ šajā termiņā, tā varot panākt akta atcelšanu, izmantojot pirmsiesaistīšanas procedūru, tādējādi apejot minētā termiņa ievērošanu. Tāpat attiecībā uz Tiesas kompetencēm varētu tikt izdarīti būtiski grozījumi, jo, ja šobrīd ar LESD 267. pantu vienīgi dalībvalstu

tiesas var iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, pēc pievienošanās Tiesa interpretētu Savienības tiesības arī pēc Komisijas lūguma. Taču Tiesai, tāpat kā pārējām Savienības iestādēm, neesot vispārējas kompetences, un tās kompetence esot aprobežota ar tajā iesniegtajām lietām. Tādējādi Tiesas iespējai lemt par Komisijas iesniegtajiem jautājumiem būtu jābūt īpašam pamatam Līgumā, kas tā šobrīd neesot.

139. Turklāt Nīderlandes un Austrijas valdības uzskata, ka, lai arī Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūrā ir jāņem vērā ātruma prasības, šai procedūrai ir jābūt vispusīgākai nekā šobrīd esošā Tiesas statūtu 23.a pantā paredzētā steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība un tajā visām dalībvalstīm ir jābūt tiesībām iesniegt rakstveida apsvērumus. Katrā ziņā Nīderlandes valdība uzskata, ka šī procedūra ir jāregulē ne vien ar īpašām Padomes lēmuma normām par pievienošanās nolīguma noslēgšanu, bet tieši ar Tiesas statūtiem un tās Reglamentu.

140. Visbeidzot, Padome uzskata, ka Tiesas kompetencei, pirms ECT lemj par to, vai lēmumos, kuri tieši vai netieši attiecināmi uz Savienību KĀDP jomā, ir ievērotas pamattiesības, ir jābūt tikpat plašai, cik plaša ir tās iekšējā kompetence šajā jomā. Tādējādi Tiesai būtu iepriekš jālemj lietās pret vienu vai vairākām dalībvalstīm, kurās Savienība ir līdzatbildētāja, par lēmumu, ar kuru dalībvalsts īsteno Savienības KĀDP jomas lēmumu, ja ir izpildīti LESD 275. pantā paredzētie nosacījumi. Ja Tiesai būtu jānolemj, ka LES 40. pantā minētās robežas faktiski ir pārkāptas un ka attiecīgajam lēmumam nebija jābūt pieņemtam, pamatojoties uz Līguma par ES nodaļu attiecībā uz KĀDP, tai līdz ar to būtu kompetence lemt arī par attiecīgā lēmuma interpretāciju un spēkā esamību, jo runa nebūtu par lēmumu attiecībā uz KĀDP. Tas, ka Savienības lēmumus KĀDP jomā, kuri tieši neietekmē personas, Savienības tiesību aizsardzības tiesās sistēmā tiesu iestāde nevar atcelt, nenozīmējot, ka šī sistēma ir pretrunā ECPAK.

5. 5. LES 8. protokola 2. panta otrais teikums

141. Dažas dalībvalstis norāda, ka Savienības pievienošanās ECPAK un, eventuāli, tās protokoliem, kurus vēl nav ratificējušas visas dalībvalstis, patiesi, pretēji Komisijas viedoklim, rada pienākumus dalībvalstīm saskaņā ar LESD 216. pantu. Vācijas valdība uzskata, ka tas nozīmē, ka ar pievienošanos šiem protokoliem tiek pārkāpts LES 8. protokola 2. panta otrais teikums, savukārt Čehijas valdība secina pretējo, jo minēto pienākumu avots esot LESD 216. panta 2. punkts, nevis pati ECPAK. Katrā ziņā, kā uzskata pēdējā minētā valdība, pievienošanās šiem protokoliem varot notikt tikai ar LESD 218. pantā paredzēto procedūru, kas attiecīgā gadījumā ļautu saņemt arī Tiesas atzinumu.

142. Turklāt Polijas valdība uzskata, ka, pieņemot, ka Savienībai ir kompetence noslēgt protokolus, kurus vēl nav ratificējušas visas dalībvalstis, nevarot tikt izslēgts, ka, pievienojoties kādam no šiem protokoliem, dalībvalsts, kura nav ratificējusi šo protokolu, Padomē izsaka piekrišanu attiecībā uz to, ka tas tai būs saistošs ar Savienības starpniecību, un pēc tam "apstiprina" lēmumu par to, ka tai šis protokols šādi ir saistošs. Šai valstij tādējādi šis protokols būšot saistošs vienīgi Savienības kompetences jomā. Taču šis risinājums radītu šaubas, it īpaši ņemot vērā nepieciešamību piemērot tiesības saskanīgi, pārskatāmi un vienveidīgi. Šīs šaubas būtu vēl jo lielākas, ciktāl runa būtu par protokoliem jomās, uz kurām attiecas dalītā kompetence.

6. 6. LES 8. protokola 3. pants

143. Jautājumā par LESD 344. panta ievērošanu, lai arī Grieķijas valdība uzskata, ka nav lietderīgi paredzēt starp dalībvalstīm ierosinātas lietas ECT nepieņemamību, jo šādas lietas ierosināšana jau ir aizliegta ar LESD 344. pantu, Francijas valdība tomēr ir precizējusi, ka dalībvalstij tomēr būtu jābūt iespējai būt par trešo personu, kas ir iestājusies ECT izskatāmā lietā kāda no saviem pilsoņiem atbalstam lietā pret citu dalībvalsti, pat ja šī pēdējā minētā dalībvalsts rīkojas, īstenojot Savienības tiesības.

VIII – Tiesas viedoklis

A – Par pieņemamību

144. Dažas dalībvalstis, kuras piedalījās šajā tiesvedībā, ir izteikušas šaubas par Komisijas lūguma sniegt atzinumu pieņemamību, ciktāl tajā ir ietverti vērtējumi par iekšējiem noteikumiem.
145. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 218. panta 11. punktu Parlaments, Padome, Komisija vai jebkura dalībvalsts var saņemt Tiesas atzinumu par to, vai paredzētais nolīgums ir saderīgs ar Līgumu normām. Šis tiesību normas mērķis ir novērst sarežģījumus, kuri rastos, apstrīdot tiesā Savienībai saistošu starptautisku nolīgumu saderību ar Līgumiem (skat. atzinumus 2/94, EU:C:1996:140, 3. punkts; 1/08, EU:C:2009:739, 107. punkts, un 1/09, EU:C:2011:123, 47. punkts).
146. Tiesas nolēmums, ar kuru pēc Savienības noslēgta starptautiska nolīguma eventuāli tiktu konstatēts, ka, ņemot vērā tā saturu vai tā noslēgšanai pieņemto procedūru, tas nav saderīgs ar Līgumu normām, ne tikai Savienības iekšienē, bet arī starptautisko attiecību līmenī radītu nopietnas grūtības un varētu nodarīt kaitējumu visām ieinteresētajām pusēm, tostarp trešajām valstīm (skat. atzinumus 3/94, EU:C:1995:436, 17. punkts, un 1/09, EU:C:2011:123, 48. punkts).
147. Lai Tiesa varētu lemt par paredzētā nolīguma noteikumu saderīgumu ar Līgumu normām, tai ir jābūt pietiekamai informācijai par paša minētā nolīguma saturu (skat. atzinumus 2/94, EU:C:1996:140, 20.–22. punkts, kā arī 1/09, EU:C:2011:123, 49. punkts).
148. Šajā lietā Komisija ir iesniegusi Tiesai pievienošanās instrumentu projektus, par kuriem sarunu rīkotāji jau ir panākuši principiālu vienošanos. Visi šie instrumenti sniedz pietiekami pilnīgu un precīzu tādu noteikumu ietvaru, saskaņā ar kuriem paredzētā vienošanās ir īstenojama, un tādējādi ļauj Tiesai izvērtēt minēto projektu saderību ar Līgumiem.
149. Savukārt, runājot par iekšējiem noteikumiem, tā kā tie vēl nav pieņemti, to saturam ir vienīgi hipotētisks raksturs, un katrā ziņā to Savienības iekšējo tiesību raksturs izslēdz, ka tie varētu būt šis atzinuma tiesvedības priekšmets, jo tā var attiekties vienīgi uz starptautiskiem nolīgumiem, kurus Savienība ir paredzējusi noslēgt.
150. Turklāt pārbaude, kas Tiesai ir jāveic atzinuma tiesvedībā un kura var notikt, abstrahējoties no paredzamā pieņemamo iekšējo noteikumu satura, ir stingri noteikta Līgumos, kas nozīmē, ka, ja vien netiek piesavinātas citu iestāžu, kuras ir atbildīgas par pievienošanās nolīguma darbībai vajadzīgo iekšējo noteikumu izstrādi, pilnvaras, Tiesai ir vienīgi jāpārbauda tā saderība ar Līgumiem un jāpārlicinās ne tikai par to, ka ar šo nolīgumu netiek pārkāpta neviena primāro tiesību norma, bet arī par to, ka tajā ir ietverta jebkura norma, kura attiecīgā gadījumā tajās ir prasīta.
151. No tā izriet, ka vērtējumi par minētajiem iekšējiem noteikumiem, kurus sniegusi gan Komisija, gan apsvērumus Tiesā sniegušās dalībvalstis un citas iestādes, nav būtiski šī lūguma sniegt atzinumu izvērtēšanā un tādējādi ar tiem nevar tikt apšaubīta šī lūguma pieņemamība.
152. Līdz ar to šis lūgums sniegt atzinumu ir pieņemams.

B – Par lietas būtību

1. 1. Ievada apsvērumi
153. Pirms Komisijas lūguma analīzes uzsākšanas vispirms ir jānorāda, ka atšķirībā no Kopienu tiesībām, kuras bija spēkā brīdī, kad Tiesa sniedza atzinumu 2/94 (EU:C:1996:140), kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā attiecībā uz Savienības pievienošanos ECPAK ir noteikts īpašs juridisks pamats LES 6. pantā.

154. Tomēr šo pievienošanas joprojām raksturo daudzas īpašas iezīmes.
155. Kopš ECPAK pieņemšanas tās līgumslēdzējas puses varēja būt vienīgi valstis; tas izskaidro to, ka līdz šim šī konvencija ir saistoša vienīgi valstīm. To turklāt apstiprina tas, ka, lai varētu notikt Savienības pievienošanās, tika grozīts ne tikai ECPAK 59. pants, bet arī pašā paredzētajā nolīgumā ir ietverta virkne šīs konvencijas grozījumu, lai šī pievienošanās būtu darboties spējīga ar šo konvenciju izveidotajā sistēmā.
156. Šos grozījumus pamato tieši tas, ka atšķirībā no jebkuras citas līgumslēdzējas puses Savienība no starptautisko tiesību viedokļa tās pašas rakstura dēļ nevar tikt uzskatīta par valsti.
157. Kā Tiesa atkārtoti ir konstatējusi, ar Savienības dibināšanas līgumiem – atšķirībā no parastajiem starptautiskajiem līgumiem – ir izveidota jauna tiesību sistēma ar savām iestādēm, kuras labā dalībvalstis arvien plašākās jomās ir ierobežojušas savas suverēnās tiesības un kuras subjekti ir ne tikai dalībvalstis, bet arī to pilsoņi (it īpaši skat. spriedumus van Gend & Loos, 26/62, EU:C:1963:1, 23. lpp., un Costa, 6/64, EU:C:1964:66, 1158. lpp., kā arī atzinumu 1/09, EU:C:2011:123, 65. punkts).
158. Tas, ka Savienībā ir izveidota jauna veida tiesību sistēma ar tikai tai raksturīgām īpašībām, tās konstitucionālo ietvaru un tās pašas nodibinātajiem principiem, īpaši izstrādātu institucionālo struktūru, kā arī pilnīgu juridisko normu kopumu, kas nodrošina tās darbību, ietekmē pievienošanās ECPAK procedūru un nosacījumus.
159. Tieši ņemot vērā šo apstākli, atbilstoši Līgumiem šī pievienošanās ir iespējama, ja ir izpildīti dažādi nosacījumi.
160. Vispirms – pēc tam, kad LES 6. panta 2. punktā ir noteikts, ka Savienība pievienojas ECPAK, uzreiz tā otrajā teikumā ir precizēts, ka “šī pievienošanās neietekmē Savienības kompetences, kā tās noteiktas Līgumos”.
161. Turpinājumā – LES 8. protokolā, kuram ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem, it īpaši ir paredzēts, ka pievienošanās nolīgumā ir jāatspoguļo nepieciešamība saglabāt Savienības un Savienības tiesību sistēmas īpašas iezīmes un nodrošināt, ka pievienošanās neietekmē ne Savienības kompetenci, ne tās iestāžu pilnvaras, ne dalībvalstu īpašo stāvokli saistībā ar ECPAK, ne arī LESD 344. pantu.
162. Visbeidzot – ar Deklarāciju attiecībā uz Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktu Starpvaldību konference, kas pieņēma Lisabonas līgumu, ir vienojusies par to, ka pievienošanās ir jāveic tā, lai saglabātu Savienības tiesību sistēmas īpašas iezīmes.
163. Tieši ņemot vērā it īpaši šīs normas, Tiesai, pildot tai ar LES 19. panta 1. punkta pirmo daļu uzticēto uzdevumu, ir jāpārbauda, vai juridiskie noteikumi, saskaņā ar kuriem ir paredzēta Savienības pievienošanās ECPAK, ir saderīgi ar norādītajām prasībām un, vispārīgāk, ar Savienības konstitucionālo hartu, kas ir Līgumi (spriedums Les Verts/Parlaments, 294/83, EU:C:1986:166, 23. punkts).
164. Lai veiktu šādu pārbaudi, ir jānorāda, ka Līgumos, kā izriet no šī atzinuma 160.–162. punkta, attiecībā uz pievienošanas izvirzīto nosacījumu mērķis it īpaši ir nodrošināt, ka tā neietekmē Savienības un tās tiesību sistēmas īpašas iezīmes.
165. Šajā ziņā ir jāatgādina, ka šo iezīmju vidū ir iezīmes, kuras attiecas uz Savienības konstitucionālo struktūru, kas atspoguļojas LES 4. panta 1. punktā un 5. panta 1. un 2. punktā paredzētajā kompetenču piešķiršanas principā, kā arī LES 13.–19. pantā definētajā institucionālajā ietvarā.
166. Papildus iepriekš minētajam ir pievienojamas īpašas iezīmes, kuras attiecas uz pašu Savienības tiesību būtību. It īpaši, kā Tiesa vairākkārt ir norādījusi, Savienības tiesības raksturo tas, ka tās ir radušās no autonoma avota, kas ticis izveidots ar Līgumiem, to pārākums salīdzinājumā ar dalībvalstu tiesībām

- (šajā ziņā skat. spriedumus *Costa*, EU:C:1964:66, 1159. un 1160. lpp., kā arī *Internationale Handelsgesellschaft*, EU:C:1970:114, 3. punkts; atzinumus 1/91, EU:C:1991:490, 21. punkts; 1/09, EU:C:2011:123, 65. punkts, un spriedumu *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, 59. punkts), kā arī daudzu to pilsoņiem un pašām dalībvalstīm piemērojamo noteikumu tiešā iedarbība (spriedums *van Gend & Loos*, EU:C:1963:1, 23. lpp., un atzinums 1/09, EU:C:2011:123, 65. punkts).
167. Šīs Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes ir izveidojušas principu, noteikumu un savstarpēji atkarīgu tiesisko attiecību strukturētu tīklu, kas savstarpēji saista pašu Savienību un tās dalībvalstis, kā arī savā starpā dalībvalstis, kuras ir apņēmušās, kā atgādināts LES 1. panta otrajā daļā, “veidot vēl ciešāku Eiropas tautu savienību”.
168. Šī tiesiskā struktūra ir balstīta uz pamatpremisi, saskaņā ar kuru, kā precizēts LES 2. pantā, katrai dalībvalstij ar visām pārējām dalībvalstīm ir kopīgas daudzas Savienības pamatvērtības un tās to savstarpēji atzīst. Šī premisa nozīmē un pamato dalībvalstu savstarpējo uzticēšanos šo vērtību atzīšanā un tādējādi Savienības tiesību, ar kurām tās tiek īstenotas, ievērošanā.
169. Šīs juridiskās konstrukcijas centrā turklāt atrodas pamattiesības, kā tās ir atzītas Hartā, kurai saskaņā ar LES 6. panta 1. punktu ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem, un šo tiesību ievērošana ir Savienības tiesību aktu likumības priekšnosacījums, proti, Savienībā nav pieļauti pasākumi, kas nav saderīgi ar šīm pašām tiesībām (skat. spriedumus *ERT*, C-260/89, EU:C:1991:254, 41. punkts; *Kremzow*, C-299/95, EU:C:1997:254, 14. punkts; *Schmidberger*, C-112/00, EU:C:2003:333, 73. punkts, kā arī *Kadi un Al Barakaat International Foundation/Padome un Komisija*, EU:C:2008:461, 283. un 284. punkts).
170. Taču autonomija, kāda ir Savienības tiesībām salīdzinājumā ar dalībvalstu tiesībām, kā arī ar starptautiskajām tiesībām, prasa, lai šo pamattiesību interpretācija būtu nodrošināta Savienības struktūras un mērķu ietvarā (šajā ziņā skat. spriedumus *Internationale Handelsgesellschaft*, EU:C:1970:114, 4. punkts, kā arī *Kadi un Al Barakaat International Foundation/Padome un Komisija*, EU:C:2008:461, 281.–285. punkts).
171. Saistībā ar Savienības struktūru ir jāuzsver, ka Harta ir jāievēro ne vien Savienības iestādēm un struktūrām, bet arī dalībvalstīm, tām īstenojot Savienības tiesības (šajā ziņā skat. spriedumu *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 17.–21. punkts).
172. LES 3. pantā atgādināto Savienības mērķu sasniegšana ir uzticēta virknei tādu pamatnormu kā normas par preču brīvu apriti, pakalpojumu sniegšanas brīvību, kapitāla brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos, Savienības pilsonību, brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kā arī konkurences politiku. Šīs normas, kuras iekļaujas pašā Savienības sistēmā, ir strukturētas tā, lai katra savā konkrētajā jomā un ar savām īpašajām iezīmēm veicinātu integrācijas procesa, kas ir pašas Savienības jēga, īstenošanu.
173. Tāpat dalībvalstīm, it īpaši saskaņā ar LES 4. panta 3. punkta pirmajā daļā minēto lojālas sadarbības principu, ir jānodrošina to attiecīgajā teritorijā Savienības tiesību piemērošana un ievērošana. Turklāt atbilstoši šī paša punkta otrajai daļai dalībvalstis veic visus vajadzīgos vispārējos un īpašos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no Līgumiem vai no Savienības iestāžu aktiem (atzinums 1/09, EU:C:2011:123, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).
174. Lai garantētu šīs tiesību sistēmas īpašo iezīmju un autonomijas saglabāšanu, ar Līgumiem ir izveidota tiesu sistēma, kuras mērķis ir nodrošināt Savienības tiesību saskaņīgu un vienveidīgu interpretāciju.
175. Tādēļ valsts tiesām un Tiesai ir jānodrošina Savienības tiesību pilnīga piemērošana visās dalībvalstīs, kā arī to tiesību aizsardzība tiesā, kuras attiecīgajām personām izriet no minētajām tiesībām (atzinums 1/09, EU:C:2011:123, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).

176. It īpaši šādi izstrādātās tiesu sistēmas stūrakmens ir radīts ar LESD 267. pantā paredzēto prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, kuras mērķis, izveidojot tiesnešu dialogu tieši starp Tiesu un dalībvalstu tiesām, ir nodrošināt Savienības tiesību vienveidīgu interpretāciju (šajā ziņā skat. spriedumu van Gend & Loos, EU:C:1963:1, 23. lpp.), tādējādi ļaujot nodrošināt to saskaņību, pilnīgu iedarbību un autonomiju, kā arī – galu galā – pašu ar Līgumiem izveidoto tiesību raksturu (šajā ziņā skat. atzinumu 1/09, EU:C:2011:123, 67. un 83. punkts).
177. Tieši ievērojot šo konstitucionālo ietvaru, kurš atgādināts šī atzinuma 155.–176. punktā, pamattiesības, kā tās ir atzītas it īpaši Hartā, ir jāinterpretē un jāpiemēro Savienības ietvaros.
2. 2. Par paredzētā nolīguma saderību ar Savienības primārajām tiesībām
178. Lai ieņemtu nostāju par Komisijas lūgumu sniegt atzinumu, ir gan jāpārbauda, vai ar paredzēto nolīgumu var tikt apdraudētas tikko atgādinātās Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes un, kā ir uzsvērusi pati Komisija, šo tiesību autonomija, interpretējot un piemērojot pamattiesības – kā tās ir atzītas Savienības tiesībās, it īpaši Hartā, – gan arī ir jāizvērtē, vai šajā nolīgumā paredzētie institucionālie un procesuālie mehānismi nodrošina to nosacījumu ievērošanu, kuri Līgumos ir paredzēti attiecībā uz Savienības pievienošanas ECPAK.
- a) Par Savienības tiesību sistēmas īpašajām iezīmēm un autonomiju
179. Jāatgādina, ka saskaņā ar LES 6. panta 3. punktu pamattiesības, kas garantētas ECPAK, ir Savienības tiesību vispārējo principu pamats. Tomēr, ja Savienība nav pievienojusies šai konvencijai, tā nav Savienības tiesību sistēmā integrēts formāls juridisks instruments (šajā ziņā skat. spriedumus Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, 60. punkts, un Åkerberg Fransson, EU:C:2013:105, 44. punkts).
180. Savukārt ar pievienošanas ECPAK kā jebkurš cits Savienības noslēgts starptautisks nolīgums būtu saistoša Savienības iestādēm un dalībvalstīm saskaņā ar LESD 216. panta 2. punktu un tādējādi kļūtu par Savienības tiesību neatņemamu sastāvdaļu (spriedums Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, 5. punkts; atzinums 1/91, EU:C:1991:490, 37. punkts; spriedumi IATA un ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, 36. punkts, kā arī Air Transport Association of America u.c., C-366/10, EU:C:2011:864, 73. punkts).
181. Savienība kā jebkura cita līgumslēdzēja puse tiktu pakļauta ārējai kontrolei par tiesību un brīvību ievērošanu, ko Savienība būtu uzņēmusies ievērot saskaņā ar ECPAK 1. pantu. Šajā kontekstā Savienība un tās iestādes, tostarp Tiesa, tiktu pakļautas šajā konvencijā paredzētajiem kontroles mehānismiem un, it īpaši, ECT lēmumiem un spriedumiem.
182. Šajā ziņā Tiesa, nenoliedzami, jau ir precizējusi, ka starptautisks nolīgums, kurā ir paredzēts izveidot tiesu, kuras pienākums būtu interpretēt tā noteikumus un kuras nolēmumi būtu saistoši iestādēm, tostarp Tiesai, principā nav nesaderīgs ar Savienības tiesībām, vēl jo vairāk tad, ja – kā šajā gadījumā – šāda nolīguma noslēgšana ir paredzēta pašos Līgumos. Savienības kompetence starptautisko attiecību jomā un tās tiesībspēja slēgt starptautiskus nolīgumus noteikti ietver iespēju pakļaut savu rīcību ar šiem nolīgumiem izveidotas vai izraudzītas tiesas nolēmumiem attiecībā uz nolīgumu noteikumu piemērošanu un interpretāciju (skat. atzinumus 1/91, EU:C:1991:490, 40. un 70. punkts, kā arī 1/09, EU:C:2011:123, 74. punkts).
183. Tomēr Tiesa arī ir precizējusi, ka starptautiskam nolīgumam var būt ietekme uz tās kompetenci tikai tad, ja ir ievēroti būtiskie nosacījumi attiecībā uz tās rakstura saglabāšanu, un tāpat, ja ar to netiek apdraudēta Savienības tiesību sistēmas autonomija (skat. atzinumus 1/00, EU:C:2002:231, 21., 23. un 26. punkts, kā arī 1/09, EU:C:2011:123, 76. punkts; šajā ziņā skat. arī spriedumu Kadi un Al Barakaat International Foundation/Padome un Komisija, EU:C:2008:461, 282. punkts).

184. It īpaši tādu struktūru, kurām ar ECPAK ir piešķirtas lēmumu pieņemšanas pilnvaras un kuras noteiktas paredzētajā nolīgumā, iesaistīšanās rezultātā Savienībai un tās iestādēm, tām īstenojot savas iekšējās pilnvaras, nedrīkst kļūt saistoša konkrēta Savienības tiesību normu interpretācija (skat. atzinumus 1/91, EU:C:1991:490, 30.–35. punkts, kā arī 1/00, EU:C:2002:231, 13. punkts).
185. Protams, paša ārējās kontroles jēdziena neatņemama sastāvdaļa ir tā, ka, pirmkārt, ECT sniegtā ECPAK interpretācija saistītu Savienību un tās iestādes, tostarp Tiesu, saskaņā ar starptautiskajām tiesībām un ka, otrkārt, Tiesas sniegtā interpretācija attiecībā uz šajā konvencijā atzītajām tiesībām nebūtu saistoša šajā konvencijā paredzētajiem kontroles mehānismiem, it īpaši ECT, kā paredzēts nolīguma projekta 3. panta 6. punktā un precizēts paskaidrojošā ziņojuma projekta 68. punktā.
186. Tomēr to pašu nevarētu teikt attiecībā uz Tiesas sniegto Savienības tiesību, tostarp Hartas, interpretāciju. It īpaši Tiesas vērtējumi par Savienības tiesību materiālo piemērošanas jomu, lai tostarp noteiktu, vai dalībvalsts ir ievērojusi Savienības pamattiesības, nedrīkstētu tikt apstrīdēti ECT.
187. Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka Hartas 53. pantā ir paredzēts, ka nekas no šajā Hartā noteiktā nav interpretējams kā tāds, kas ierobežo vai negatīvi ietekmē cilvēktiesības un pamatbrīvības, kuras atzītas attiecīgās to piemērošanas jomās Savienības tiesību aktos un starptautiskajās tiesībās, kā arī starptautiskās konvencijās, kurām pievienojusies Savienība vai visas dalībvalstis, tostarp ECPAK un dalībvalstu konstitūcijās.
188. Tiesa šo normu ir interpretējusi tādējādi, ka valstī noteikto pamattiesību aizsardzības standartu piemērošana nedrīkst apdraudēt ne Hartā paredzēto aizsardzības līmeni, ne arī Savienības tiesību pārākumu, vienotību un efektivitāti (spriedums Melloni, EU:C:2013:107, 60. punkts).
189. Ciktāl ar ECPAK 53. pantu līgumslēdzējam pusēm būtībā ir atstātas tiesības paredzēt augstākus pamattiesību aizsardzības standartus par šajā konvencijā garantētajiem, ir jānodrošina koordinācija starp šo normu un Hartas 53. pantu, kā to ir interpretējusi Tiesa, lai ar ECPAK 53. pantu dalībvalstīm piešķirtās tiesības, ciktāl runa ir par Hartā atzītajām un atbilstošajām minētajā konvencijā garantētajām tiesībām, tiktu izmantotas tikai tad, ja tas ir nepieciešams, lai neapdraudētu Hartā paredzēto tiesību aizsardzības līmeni, kā arī Savienības tiesību pārākumu, vienotību un efektivitāti.
190. Taču nevienā paredzētā nolīguma normā šādas koordinācijas nodrošināšana nav paredzēta.
191. Otrkārt, jāatgādina, ka savstarpējas uzticēšanās starp dalībvalstīm principam Savienības tiesībās ir fundamentāla nozīme, jo tas ļauj izveidot un uzturēt telpu bez iekšējām robežām. Ar šo principu, tostarp attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, katrai no šīm valstīm ir noteikts pienākums uzskatīt, izņemot ārkārtas apstākļus, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši šajās tiesībās atzītās pamattiesības (šajā ziņā skat. spriedumus N. S. u.c., C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 78.–80. punkts, kā arī Melloni, EU:C:2013:107, 37. un 63. punkts).
192. Dalībvalstīm, tām īstenojot Savienības tiesības, tādējādi saskaņā ar šīm pašām tiesībām var tikt prasīts prezumēt, ka pārējās dalībvalstis ievēro pamattiesības, kas nozīmē, ka tās nevar ne tikai kādai citai dalībvalstij pieprasīt ievērot valstī noteikto pamattiesību aizsardzības līmeni, kas ir augstāks par Savienības tiesībās nodrošināto līmeni, bet arī, izņemot ārkārtas gadījumus, pārbaudīt, vai šī cita dalībvalsts konkrētā gadījumā patiešām ir ievērojusi Savienībā garantētās pamattiesības.
193. Paredzētajā nolīgumā izvēlēta pieeja pielīdzināt Savienību valstij un tās lomu jebkurā jautājumā paredzēt tādu pašu kā jebkurai citai līgumslēdzējai pusei tieši ir pretrunā Savienības būtībai, un tajā it īpaši nav ņemts vērā, ka dalībvalstis to piederības Savienībai dēļ ir piekritušas tam, ka attiecības starp tām jomās, kurās dalībvalstu kompetence tiek nodota Savienībai, tiek regulētas Savienības tiesībās, izslēdzot jebkuru citu tiesību sistēmu, ja tā ir noteikta Savienības tiesībās.

194. Ciktāl ar ECPAK, liekot Savienību un tās dalībvalstis uzskatīt par līgumslēdzējām pusēm ne vien to attiecībās ar tām līgumslēdzējām pusēm, kuras nav Savienības dalībvalstis, bet arī to savstarpējās attiecībās, tostarp tad, ja šīs attiecības ir regulētas Savienības tiesībās, kādai dalībvalstij tiktu prasīts pārbaudīt, vai kāda cita dalībvalsts ievēro pamattiesības, lai arī Savienības tiesībās ir noteikta savstarpēja uzticēšanās starp šīm dalībvalstīm, ar pievienošanu tiktu apdraudēts Savienības dibināšanas pamatā esošais līdzsvars, kā arī Savienības tiesību autonomija.
195. Tomēr paredzētajā nolīgumā nav noteikts nekas šādas notikumu attīstības novēršanai.
196. Treškārt, ir jāuzsver, ka ar ECPAK Protokolu Nr. 16 dalībvalstu visaugstākajām tiesām ir tiesības vērsties ECT ar lūgumiem sniegt konsultatīvu atzinumu par principiāliem jautājumiem attiecībā uz ECPAK vai tās protokolos garantēto tiesību un brīvību interpretāciju vai piemērošanu, lai arī Savienības tiesībās ir prasīts, lai šajā ziņā šīs pašas tiesas iesniegtu Tiesā lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu.
197. Lai arī nevar noliegt, ka paredzētajā nolīgumā nav noteikta šāda Savienības pievienošanās Protokolam Nr. 16 un ka tas ir ticis parakstīts 2013. gada 2. oktobrī, t.i., pēc vienošanās sarunu rīkotāju līmenī par pievienošanās instrumentu projektiem, kura notika 2013. gada 5. aprīlī, tomēr, ciktāl ECPAK kļuva par Savienības tiesību neatņemamu sastāvdaļu, ar minēto protokolu izveidotais mehānisms varētu ietekmēt LESD 267. pantā paredzētās prejudiciālā nolēmuma tiesvedības autonomiju un efektivitāti, tostarp tad, ja tiek apstrīdētas Hartā garantētās tiesības, kuras atbilst ECPAK atzītajām tiesībām.
198. It īpaši nav izslēgts, ka ar lūgumu sniegt konsultatīvu atzinumu, kuru saskaņā ar Protokolu Nr. 16 ir iesniegusi tās dalībvalsts tiesa, kura pievienojusies šim protokolam, var tikt uzsākta Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūra, tādējādi radot risku, ka tiks apieta LESD 267. pantā paredzētā prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, kura, kā atgādināts šī atzinuma 176. punktā, ir ar Līgumiem izveidotās tiesu sistēmas stūrkmens.
199. Tomēr, neparedzot nevienu normu par attiecībām starp mehānismu, kas izveidots ar Protokolu Nr. 16, un LESD 267. pantā paredzēto prejudiciālā nolēmuma tiesvedību, ar paredzēto nolīgumu varētu tikt apdraudēta pēdējās minētās tiesvedības autonomija un efektivitāte.
200. Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka Savienības pievienošanās ECPAK, kā tā ir noteikta paredzētajā nolīgumā, var apdraudēt Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes un autonomiju.
- b) Par LESD 344. pantu
201. Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai starptautisks nolīgums nedrīkst apdraudēt ar Līgumiem noteikto kompetenču kārtību un tādējādi arī Savienības tiesību sistēmas autonomiju, kuras ievērošanu nodrošina Tiesa. Šis princips tostarp ir ietverts LESD 344. pantā, saskaņā ar kuru, risinot domstarpības par Līgumu interpretāciju vai piemērošanu, dalībvalstis apņemas izmantot tikai Līgumos paredzētās domstarpību izšķiršanas metodes (šajā ziņā skat. atzinumus 1/91, EU:C:1991:490, 35. punkts, kā arī 1/00, EU:C:2002:231, 11. un 12. punkts, un spriedumus Komisija/Īrija, C-459/03, EU:C:2006:345, 123. un 136. punkts, kā arī Kadi un Al Barakaat International Foundation/Padome un Komisija, EU:C:2008:461, 282. punkts).
202. Turklāt dalībvalstu pienākums izmantot ar Savienības tiesībām izveidotās domstarpību izšķiršanas procedūras – tostarp ievērot Tiesas kompetenci, kas ir Savienības sistēmas pamatiezīme, – ir jāsaprot kā īpaša dalībvalstu vispārējā lojalitātes pienākuma, kas izriet no LES 4. panta 3. punkta, izpaušme (šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Īrija, EU:C:2006:345, 169. punkts), jo atbilstoši šai normai minētais pienākums arī ir piemērojams savstarpējās attiecībās starp dalībvalstīm un Savienību.
203. Tieši ņemot vērā šos apsvērumus, LES 8. protokola 3. pantā ir tieši paredzēts, ka pievienošanās nolīgums nedrīkst skart LESD 344. pantu.

204. Tomēr, kā ir precizēts šī atzinuma 180. punktā, pievienošanās dēļ ECPAK kļūs par Savienības tiesību neatņemamu sastāvdaļu. Tādējādi, ja ir iesaistītas Savienības tiesības, Tiesa ir vienīgā, kuras kompetencē ir izskatīt jebkuras domstarpības starp dalībvalstīm, kā arī starp dalībvalstīm un Savienību par šīs konvencijas ievērošanu.
205. Atšķirībā no starptautiskās konvencijas, par kuru bija runa spriedumā lietā Komisija/Īrija (EU:C:2006:345, 124. un 125. punkts) un kurā bija tieši paredzēts, ka Savienības tiesībās ietvertais domstarpību izšķiršanas regulējums principā ir pārāks par šajā konvencijā noteikto, ECPAK 33. pantā paredzētā domstarpību izšķiršanas procedūra var tikt piemērota jebkurai līgumslēdzējai pusei un tādējādi arī domstarpībām starp dalībvalstīm vai starp dalībvalstīm un Savienību, ja ir iesaistītas Savienības tiesības.
206. Šajā ziņā pretēji tam, kas pausts dažos Tiesai šīs tiesvedības ietvaros iesniegtajos apsvērumos, tas, ka nolīguma projekta 5. pantā ir paredzēts, ka tiesvedības Tiesā nedrīkst tikt uzskatītas par strīdu risināšanas līdzekļiem, no kuriem līgumslēdzējas puses ir atteikušās, ECPAK 55. panta izpratnē, nevar būt pietiekams, lai saglabātu Tiesas ekskluzīvo kompetenci.
207. Nolīguma projekta 5. pantā vienīgi ir sašaurināta minētajā 55. pantā paredzētā pienākuma piemērošanas joma, bet ir saglabāta iespēja Savienībai vai dalībvalstīm vērsties ECT saskaņā ar ECPAK 33. pantu ar sūdzību par iespējamo ECPAK pārkāpumu, kuru izdarījusi attiecīgi kāda dalībvalsts vai Savienība saistībā ar Savienības tiesībām.
208. Šādas iespējas pastāvēšana vien apdraud LESD 344. pantā minēto prasību.
209. Vēl jo vairāk tas tā būtu tad, ja Savienībai vai dalībvalstīm faktiski būtu jāiesniedz savstarpējās domstarpības izskatīšanai ECT, jo tai saskaņā ar ECPAK 33. pantu šādas domstarpības būtu jāizskata.
210. Pretēji Līgumu normām, kurās regulētas dažādas Savienības iekšienē pieejamās tiesvedības, ar kurām tiek sasniegti to attiecīgie mērķi, LESD 344. panta nolūks ir tieši saglabāt šo domstarpību izšķiršanas Savienības iekšienē ekskluzivitāti un it īpaši Tiesas kā tiesu iestādes kompetenci šajā ziņā, un ar šo pantu līdz ar to netiek pieļauta nekāda iepriekšēja vai sekojoša ārējā kontrole.
211. Turklāt pašā LES 8. protokola 1. panta b) punktā ir atsauce vienīgi uz mehānismiem, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka lietas, ko ierosinājušas valstis, kas nav Savienības dalībvalstis, tiks attiecīgi un pareizi vērstas pret dalībvalstīm un/vai Savienību.
212. Tādējādi tas, ka dalībvalstīm vai Savienībai ir iespēja ierosināt lietu ECT, pats par sevi var apdraudēt LESD 344. panta mērķi un turklāt ir pretrunā pašai Savienības tiesību būtībai, kas prasa, kā atgādināts šī atzinuma 193. punktā, lai attiecības starp dalībvalstīm tiktu regulētas Savienības tiesībās, izslēdzot jebkuru citu tiesību sistēmu, ja tā ir noteikts Savienības tiesībās.
213. Šajos apstākļos ar LESD 344. pantu būtu saderīga vienīgi ECPAK 33. pantā paredzētās ECT kompetences tieša izslēgšana attiecībā uz domstarpībām starp dalībvalstīm vai starp dalībvalstīm un Savienību par ECPAK piemērošanu Savienības tiesību materiālajā piemērošanas jomā.
214. Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka paredzētais nolīgums var ietekmēt LESD 344. pantu.
- c) Par līdzatbildētāja mehānismu
215. Līdzatbildētāja mehānisms, kā izriet no paskaidrojošā ziņojuma 39. punkta, ir ticis ieviests, lai "izvairītos no jebkādiem robiem [ECPAK] sistēmā, kuri saistīti ar dalību, atbildību un spriedumu izpildi" un kuri, ņemot vērā Savienības īpašās iezīmes, varētu rasties no tās pievienošanās šai konvencijai.

216. Turklāt šī mehānisma mērķis ir arī nodrošināt, ka saskaņā ar LES 8. protokola 1. panta b) punktu lietas, ko ierosinājušas valstis, kas nav Savienības dalībvalstis, un fiziskās personas, tiek attiecīgi un pareizi vērstas pret dalībvalstīm un/vai Savienību.
217. Tomēr šie mērķi ir jāsasniedz tā, lai tie būtu saderīgi ar prasību nodrošināt Savienības tiesību īpašo iezīmju saglabāšanu, kā tas ir prasīts minētā protokola 1. pantā.
218. Taču, pirmkārt, nolīguma projekta 3. panta 5. punktā ir paredzēts, ka līgumslēdzēja puse kļūst par līdzatbildētāju, vai nu piekrirot ECT lūgumam, vai ar tās lēmumu pēc pašas līgumslēdzējas puses lūguma.
219. Šis ECT lūgums līgumslēdzējai pusei kļūst par līdzatbildētāju, kā tas tieši ir precizēts paskaidrojošā ziņojuma projekta 53. punktā, nav saistošs.
220. Šāda saistoša rakstura neesamība, kā ir norādīts minētajā 53. punktā, atspoguļo ne tikai to, ka sākotnējā sūdzība nav iesniegta pret potenciālo līdzatbildētāju un ka nevienai līgumslēdzējai pusei nevarētu tikt noteikts pienākums kļūt par lietas dalībnieku lietā, kura pret to nav vēsta pieteikumā par lietas ierosināšanu, bet arī un galvenokārt to, ka Savienībai un dalībvalstīm ir jābūt tiesībām izvērtēt, vai ir izpildīti līdzatbildētāja mehānisma īstenošanai paredzētie materiāltiesiskie nosacījumi.
221. Ņemot vērā, ka šie nosacījumi būtībā ir saistīti ar Savienības tiesību normām par kompetenču sadalījumu starp Savienību un tās dalībvalstīm, kā arī kritērijiem par darbības vai bezdarbības, kas var radīt ECPAK pārkāpumu, attiecināmību, lai pieņemtu lēmumu par to, vai šie nosacījumi ir izpildīti konkrētā lietā, noteikti ir jāizvērtē Savienības tiesības.
222. Lai arī nolīguma projektā pienācīgi ir ņemti vērā šie apsvērumi attiecībā uz kārtību, saskaņā ar kuru ECT var lūgt līgumslēdzējai pusei kļūt par līdzatbildētāju, tas tā nav gadījumā, kad līgumslēdzēja puse šajā ziņā ir izteikusi lūgumu.
223. Kā ir paredzēts nolīguma projekta 3. panta 5. punktā, ja Savienība vai dalībvalstis lūdz atļauju kā līdzatbildētājam iestāties lietā ECT, tām ir jāiesniedz argumenti, kuri ļauj pierādīt, ka ir izpildīti nosacījumi par to dalību tiesvedībā, un ECT lemj par šo lūgumu, ņemot vērā šo argumentu ticamību.
224. Protams, veicot šo pārbaudi, ECT, ņemot vērā minētos argumentus, pārbauda, vai ir ticami, ka ir izpildīti minētā 3. panta 2. un 3. punktā paredzētie nosacījumi, un šī pārbaude neattiecas uz šo argumentu pamatotību. Tomēr tik un tā ar šo pārbaudi ECT izvērtētu Savienības tiesību normas, kuras regulē kompetenču sadalījumu starp Savienību un tās dalībvalstīm, kā arī kritērijus par to darbības vai bezdarbības attiecināmību, lai šajā ziņā pieņemtu galīgu lēmumu, kas būtu saistošs gan dalībvalstīm, gan Savienībai.
225. Ar šādu pārbaudi var notikt iejaukšanās kompetenču sadalījumā starp Savienību un tās dalībvalstīm.
226. Otrkārt, nolīguma projekta 3. panta 7. punktā ir paredzēts, ka, ja tiek konstatēts pārkāpums, saistībā ar kuru līgumslēdzēja puse ir līdzatbildētāja tiesvedībā, atbildētājs un līdzatbildētājs par šo pārkāpumu ir atbildīgi kopīgi.
227. Taču ar minēto normu netiek izslēgts, ka dalībvalsts var tikt atzīta par atbildīgu kopā ar Savienību par tādu ECPAK normas pārkāpumu, saistībā ar kuru šī pati dalībvalsts ir izdarījusi atrunu saskaņā ar šīs konvencijas 57. pantu.
228. Šādas minētā 3. panta 7. punkta sekas ir pretrunā LES 8. protokola 2. pantam, saskaņā ar kuru pievienošanās nolīgumā ir jānodrošina, ka nekādi tā noteikumi neietekmē dalībvalstu īpašo stāvokli saistībā ar ECPAK, it īpaši attiecībā uz to izdarītajām atrunām.

229. Treškārt, nolīguma projekta 3. panta 7. punkta beigās ir paredzēts izņēmums no vispārīgā noteikuma, saskaņā ar kuru atbildētājs un līdzatbildētājs kopīgi atbild par konstatēto pārkāpumu. ECT, pamatojoties uz atbildētāja un līdzatbildētāja iesniegtajiem argumentiem un uzklusot sūdzības iesniedzēja nostāju, var nolemt, ka tikai viens no tiem ir atzīstams par atbildīgu par šo pārkāpumu.
230. Taču arī lēmums par to, kā starp Savienību un tās dalībvalstīm sadalāma atbildība par ECT konstatēto ECPAK pārkāpumu radījušo darbību vai bezdarbību, balstās uz to Savienības tiesību normu vērtējumu, kuras regulē kompetenču sadalījumu starp Savienību un tās dalībvalstīm, kā arī šīs darbības vai bezdarbības attiecināmību.
231. Līdz ar to, ja ECT tiktu atļauts pieņemt šādu lēmumu, tas arī varētu apdraudēt kompetenču sadalījumu starp Savienību un tās dalībvalstīm.
232. Šo secinājumu neatspēko tas, ka ECT būtu jālemj, vienīgi pamatojoties uz atbildētāja un līdzatbildētāja iesniegtajiem argumentiem.
233. Pretēji tam, ko ir uzskatījušas dažas dalībvalstis, kuras piedalījās šajā tiesvedībā, un Komisija, no nolīguma projekta 3. panta 7. punkta un paskaidrojošā ziņojuma projekta 62. punkta skaidri neizriet, ka līdzatbildētāja un atbildētāja argumentu sniegšanai būtu jānotiek kopīgi.
234. Katrā ziņā, pat pieņemot, ka lūgums par atbildības sadalīšanu ir balstīts uz vienošanos starp līdzatbildētāju un atbildētāju, šis apstāklis vien nebūtu pietiekams, lai izslēgtu jebkādu Savienības tiesību autonomijas apdraudējumu. Jautājums par atbildības sadalījumu ir jāatrisina vienīgi saskaņā ar atbilstošajām Savienības tiesību normām, attiecīgā gadījumā pakļaujot to pārbaudei Tiesā, kuras ekskluzīvā kompetencē ir nodrošināt, ka ar vienošanos starp līdzatbildētāju un atbildētāju ir ievērotas minētās normas. Atļaut ECT noslēgt eventuālu vienošanos starp Savienību un tās dalībvalstīm par atbildības sadalījumu būtu tas pats, kas ļaut tai aizstāt Tiesu, lai atrisinātu jautājumu, kas ir Tiesas ekskluzīvā kompetencē.
235. Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka nolīguma projektā paredzētā līdzatbildētāja mehānisma darbības kārtība nenodrošina, ka tiek saglabātas Savienības un tās tiesību sistēmas īpašās iezīmes.

d) Par Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūru

236. Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūras nepieciešamība, kā izriet no paskaidrojošā ziņojuma projekta 65. punkta, nenoliedzami ir saistīta ar vajadzību ievērot šī atzinuma 19. punktā atgādinātā ECPAK ietvertā kontroles mehānisma subsidiāro raksturu. Tomēr tāpat ir jānorāda, ka šī procedūra ir vajadzīga, lai nodrošinātu Savienības tiesu sistēmas pareizu darbību.
237. Šajā kontekstā nepieciešamība vispirms iesaistīt Tiesu lietā, kura tiek izskatīta ECT un kurā tiek apstrīdētas Savienības tiesības, atbilst prasībai saglabāt Savienības kompetences un tās iestāžu, tostarp Tiesas, pilnvaras, kā tas ir prasīts LES 8. protokola 2. pantā.
238. Tādējādi šim nolūkam ir vajadzīgs, pirmkārt, lai jautājumu par to, vai Tiesa jau ir lēmusi par to pašu tiesību jautājumu, kurš ir ECT tiesvedības priekšmets, izlemtu vienīgi kompetentā Savienības iestāde, kuras lēmumam būtu jābūt saistošam ECT.
239. Atļaut ECT lemt par šādu jautājumu būtu tas pats, kas piešķirt tai kompetenci interpretēt Tiesas judikatūru.
240. Taču ne nolīguma projekta 3. panta 6. punktā, ne paskaidrojošā ziņojuma projekta 65. un 66. punktā nav ietverta informācija, kas ļautu secināt, ka šāda iespējamība ir izslēgta.

241. Tādējādi pirmsiesaistīšanas procedūra būtu jāmaina tādējādi, ka visās ECT izskatīšanā esošajās lietās Savienība regulāri saņemtu pilnīgu informāciju, atbilstoši kurai tās kompetentā iestāde varētu izvērtēt, vai Tiesa jau ir lēmusi par jautājumu, kas ir šādas lietas priekšmets, un, ja tas tā nebūtu, panākt šīs procedūras īstenošanu.
242. Otrkārt, ir jānorāda, ka nolīguma projekta 3. panta 6. punktā aprakstītās procedūras mērķis ir ļaut Tiesai izvērtēt attiecīgās Savienības tiesību normas saderību ar konkrētajām ECPAK vai protokolos, kuriem Savienība būtu pievienojusies, garantētajām tiesībām. Paskaidrojošā ziņojuma projekta 66. punktā ir precizēts, ka vārdi "izvērtēt normas saderību" būtībā nozīmē lemt par atvasināto tiesību normas spēkā esamību vai arī primāro tiesību normas interpretāciju.
243. No tā izriet, ka ar paredzēto nolīgumu ir izslēgta iespēja vērsties Tiesā, lai tā, izmantojot pirmsiesaistīšanas procedūru, lemtu par atvasināto tiesību interpretāciju.
244. Tomēr ir jākonstatē, ka, gluži tāpat kā primāro tiesību iepriekšēja interpretācija ir vajadzīga, lai Tiesa varētu lemt par šo tiesību saderību ar Savienības saistībām, kuras izriet no pievienošanās ECPAK, arī atvasinātās tiesības būtu jāvar interpretēt šajā pašā nolūkā.
245. Ja Savienības tiesību, tostarp atvasināto tiesību, normai ir vairākas ticamas interpretācijas, tad tās interpretācijai principā ir nepieciešams Tiesas nolēmums.
246. Taču, ja Tiesai nebūtu ļauts sniegt galīgu atvasināto tiesību interpretāciju un ja ECT, izvērtējot šo tiesību saderību ar ECPAK, pašai būtu jāsniedz viena konkrēta interpretācija no ticamajām, noteikti tiktu pārkāpts princips, ka vienīgi Tiesas kompetencē ir sniegt galīgu Savienības tiesību interpretāciju.
247. Tādējādi pirmsiesaistīšanas procedūras piemērošanas jomas ierobežošana, ciktāl tas attiecas uz atvasinātajām tiesībām, tikai ar jautājumiem par spēkā esamību apdraud Savienības kompetences un Tiesas pilnvaras, jo tai nav ļauts sniegt galīgu atvasināto tiesību interpretāciju saistībā ar ECPAK garantētajām tiesībām.
248. Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jākonstatē, ka paredzētajā nolīgumā noteiktā Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūras darbības kārtība neļauj saglabāt Savienības un tās tiesību sistēmas īpašās iezīmes.
- e) Par Savienības tiesību sistēmas īpašajām iezīmēm attiecībā uz pārbaudi tiesā KĀDP jomā
249. No LES 24. panta 1. punkta otrās daļas izriet, ka attiecībā uz Līgumu normām par KĀDP Tiesas kompetencē ir vienīgi pārbaudīt LES 40. panta ievērošanu, kā arī izskatīt dažu lēmumu likumību, kā paredzēts LESD 275. panta otrajā daļā.
250. Saskaņā ar šo pēdējo minēto normu Tiesas kompetencē tostarp ir izlemt lietas, kuras ierosinātas saskaņā ar LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētajiem nosacījumiem par tādu lēmumu likumību, kuri paredz ierobežojošus pasākumus pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus pieņēmusi Padome, pamatojoties uz Līguma par ES V sadaļas 2. nodaļu.
251. Neraugoties uz Komisijas veikto šo normu sistēmisko interpretāciju savā lūgumā sniegt atzinumu, ko apstrīdējušas dažas dalībvalstis, kuras Tiesai ir iesniegušas apsvērumus, ar mērķi būtībā definēt Tiesas pārbaudes apjomu šajā jomā kā pietiekami plašu, lai aptvertu visus gadījumus, kuri varētu būt sūdzības ECT priekšmets, ir jānorāda, ka Tiesai vēl nav bijusi iespēja precizēt tās kompetences, kas KĀDP jomā izriet no minētajām normām, robežu apjomu.
252. Tomēr, lai ieņemtu nostāju par šo lūgumu sniegt atzinumu, pietiek konstatēt, ka saskaņā ar šobrīd spēkā esošajām Savienības tiesībām daži KĀDP jomā pieņemti lēmumi nav pakļauti pārbaudei Tiesā.

253. Šāda situācija ir Līgumos paredzētās Tiesas kompetenču izveidošanas neatņemama sastāvdaļa un kā tāda var tikt pamatota tikai saistībā ar Savienības tiesībām.
254. Tomēr paredzētajā nolīgumā noteiktās pievienošanās dēļ ECT būtu tiesības lemt par to, vai ar ECPAK ir saderīgi daži KĀDP jomā pieņemti akti, veiktas darbības vai notikusi bezdarbība, it īpaši tie akti, darbības vai bezdarbība, kuru likumības pārbaude saistībā ar pamattiesībām neietilpst Tiesas kompetencē.
255. Šāda situācija nozīmētu minēto Savienības aktu, darbību vai bezdarbības pārbaudi tiesā uzticēt vienīgi ārpus Savienības esošai struktūrai, lai arī šāda pārbaude attiektos tikai uz ECPAK garantēto tiesību ievērošanu.
256. Tomēr Tiesai jau ir bijusi iespēja konstatēt, ka kompetence veikt tiesas pārbaudi par Savienības aktiem, darbībām vai bezdarbību, tostarp saistībā ar pamattiesībām, nevar tikt piešķirta ekskluzīvi starptautiskai tiesai, kura neietilpst Savienības institucionālajā un tiesu sistēmas ietvarā (šajā ziņā skat. atzinumu 1/09, EU:C:2011:123, 78., 80. un 89. punkts).
257. Tādējādi, lai arī tas izriet no pašreizējās Tiesas kompetenču struktūras, tomēr paredzētajā nolīgumā nav tikušas ievērotas Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes attiecībā uz Savienības aktu, darbību vai bezdarbības KĀDP jomā pārbaudi tiesā.
258. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ir jākonstatē, ka paredzētais nolīgums, ciktāl:
- ar to var tikt apdraudētas Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes un autonomija, jo tajā nav nodrošināta koordinācija starp ECPAK 53. pantu un Hartas 53. pantu, nav novērsta savstarpējas uzticēšanās starp dalībvalstīm Savienības tiesībās principa pārkāpuma iespējamība un nav paredzētas nekādas attiecības starp Protokolā Nr. 16 paredzēto mehānismu un LESD 267. pantā paredzēto prejudiciālā nolēmuma tiesvedību;
 - tas var ietekmēt LESD 344. pantu, jo tajā nav izslēgta iespēja, ka domstarpības starp dalībvalstīm vai starp dalībvalstīm un Savienību par ECPAK piemērošanu Savienības tiesību materiālajā piemērošanas jomā var tikt iesniegtas ECT;
 - tajā nav paredzēta līdzatbildētāja mehānisma un Tiesas pirmsiesaistīšanas procedūras darbības kārtība, kas ļautu saglabāt Savienības un tās tiesību sistēmas īpašās iezīmes, un
 - tajā nav tikušas ievērotas Savienības tiesību sistēmas īpašās iezīmes attiecībā uz Savienības aktu, darbību vai bezdarbības KĀDP jomā pārbaudi tiesā, jo atbilstoši tam dažu šo aktu, darbību vai bezdarbības pārbaude tiesā ir uzticēta vienīgi ārpus Savienības esošai struktūrai,

nav saderīgs ne ar LES 6. panta 2. punktu, ne LES 8. protokolu.

Tādējādi Tiesa (Tiesas plēnums) sniedz šādu atzinumu:

Nolīgums par Eiropas Savienības pievienošanos Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai nav saderīgs ne ar LES 6. panta 2. punktu, ne Protokolu (Nr. 8) par Līguma par Eiropas Savienību 6. panta 2. punktu, kas attiecas uz Savienības pievienošanos Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijai.

[Paraksti]